

PRIMORSKA BORBA

Leto II. — Št. 50.

Ajdoščina, 21. decembra 1946

Cena 4 jugolire — 8 metrolir.

LR Slovenija je dobila osnutek ustave

Slovensko ljudstvo bo ustavo čuvalo kot svojo osnovno pridobitev in kot pogoj resnične demokracije

Vlada LRS je v zakonitem roku predložila svoj osnutek ustave. Ustavodajni odbor je pričel z razpravo in bo izročil osnutek v končni pretres in izglasovanje skupščini, ki se bo v kratkem sestala. Istočasno pa je slovensko ljudstvo prejelo osnutek v pretres, tako da bo vsak državljani LRS imel priliko, da o ustavi razpravlja, kar je brez dvoma v skladu z demokracijo, katero si je slovenski narod skupno z drugimi jugoslovanskimi narodi v narodno-osvobodilni borbi ustvaril. Danes stoji slovenski narod, vse delovno ljudstvo Slovenije pred veliko nalogo, da namreč po dolgih stoletjih svoje težke suženjske zgodovine in borbe za svoj narodni obstoj razpravlja in sklepa o ustavi, s katero izpopolnjuje izoblikovanje svoje državnosti. Sleherni pošten delavec, ki je bil narodnoosvobodilna borba tista, ki je pisala novo ustavo in prav tako, kakor se zaveda ljudstvo v Sloveniji se zaveda tudi ljudstvo v naši Primorski, da so določila ustave glavna pridobitev domovinske vojne, s katerimi lahko z gotovostjo in z brezmejnimi zaupanjem zre v svoj bodoči razvoj. Jugoslovani so z orožjem v roki pretrgali svojo težko zgodovinsko pot, ki jih je stoletja vklepala v materialno odvisnost od izkoriščevalskih klik in duhovne suženosti. Na prelomu, ki ga je ustvarila skupna borba, so jugoslovanski narodi enkrat za vselej zavrnili staro obliko in vsebino države in zavrgli stari družbeni red. V borbi s tujcem, okupatorjem in z domačimi reakcionarnimi izdajalci, opogumljeni po veliki Sovjetski zvezi so si skovali bratstvo in enotnost, si ustvarili novo domovino in položili temelje novemu političnemu in družbenemu redu, v katerem je oblast v rokah delovnega človeka. Prav ta globoka zavest je prepojila vse naše primorsko delovno ljudstvo, ki se jasno zaveda, da je pomagalo ustvarjati novo Titovo Jugoslavijo in da ima polno pravico v njej svobodno živeti.

Ze 29. novembra 1943 so se jugoslovanski narodi po svojih izvoljenih delegatih odločili za federativno ureditev svoje države. S tem trenutkom je Jugoslavija kot svobodna domovina svobodnih narodov stopila v zgodovino kot nova, močna in napredna sila. Glavno vodilo borbe, ki so jo vodili tedaj jugoslovanski narodi, je bila nacionalna osvoboditev, bratstvo, enotnost in demokracija. Pod temi pogoji si je nova Jugoslavija lahko zagotovila napreden razvoj in če je to veljalo v času borbe, prav ista načela veljajo sedaj, ko so jugoslovanski narodi stopili na pot svobodnega življenja.

Federativna ljudska republika Jugoslavija je pred lefi dala v pretres vsem jugoslovanskim narodom, vsem ljudskim množicam osnutek ustave FLRJ. V to ustavo so jugoslovanski narodi in prav tako primorsko ljudstvo zapisali vse svoje skupne pridobitve narodnoosvobodilne borbe. V zvezni ustavi so se potrdila obča načela državne politične družbene in gospodarske ureditve, ki morajo biti skupna zvezni državi, vsem republikam, kakor tudi vsem delovnemu ljudstvu Jugoslavije in slehernemu delovnemu človeku. Ze tedaj je slovenski narod, katerega zvesti sinovi smo tudi mi v Slovenskem Primorju, izrekel svojo premišljeno in dokončno besedo. Zato tudi je samo po sebi umevno, da vsebuje osnutek ustave LRS vsa tista temeljna načela, ki so že zapisana v zvezni ustavi. Prav isto vsebujejo tudi osnutki vseh ostalih ustav jugoslovanskih republik. Danes stojimo pred veliko in težko nalogo, ko pripravljamo svojo lastno

ustavo, kjer moramo izvršiti častno nalogo, da kot svobodni in neodvisni narod v svoji lastni upravi potrdimo nov družbeni red, ki se bistveno razlikuje od družbenega reda, ki ga je slovensko ljudstvo prenašalo stoletja in še več. Ustava LRS je ista v svojem bistvu kot ustava FLRJ, toda to dejstvo v ničemer ne zmanjšuje zgodovinskega pomena, temveč ga nasprotno še povečuje. S svojo ustavo slovenski narod dokazuje, da je samostojen in enakopraven narod, narod, ki je s pravico samoodločbe pristal na državno zvezo z ostalimi jugoslovanskimi narodi in to prav na osnovi enotnih pogledov na državnem, političnem, družbenem in gospodarskem polju, ki so bili vzklili v osvobodilni borbi in ki predstavljajo danes trdno in neomajno vez med jugoslovanskimi narodi.

Ustava ne govori o bodočih nalogah, temveč o stvareh, ki se opirajo na dejansko stanje, ugotavlja, da se načela resnične ljudske demokracije morajo uveljaviti v našem javnem življenju, in s tem kaže, da je volja ljudstva taka, da je povratek nazaj nemogoč. Osnutek ustave je stvarni izraz resničnega položaja na Slovenskem. S tem, da ustava podpira golove družbene pridobitve, da določa organizacijske oblike in odnose med posameznimi državnimi organi, postaja ustava močno orožje v rokah delovnega ljudstva in s tem poroštvo za razvoj in napredek. V njej se kaže leto dni ustvarjalnega dela in enodušnost vseh jugoslovanskih narodov in vsega delovnega ljudstva. V deželah, kjer ljudstvo nima svoje oblasti, kjer se še bori za svoj obstoj proti silam reakcije, je borba za naprednejšo ustavo težavna stvar. Pri nas pa je narodnoosvobodilna borba zrušila stari red in ljudstvo si je moglo postaviti tako ustavo, ki zagotavlja ljudstvu razvoj izključno v njegovo korist.

Predsejem bo v naši ustavi podčrtana tista velika pridobitev, ki je bila odločilna že v toku domovinske vojne in ki je še danes odločilnega pomena. Uzakonili bomo svojo svobodno združitev z ostalimi jugoslovanskimi narodi v zvezno državo Jugoslavijo. Poudarili bomo s tem, da je bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov osnova našega sožitja in največji porok naše bodočnosti. Ta določila postavljata slovensko ljudstvo s svojo ustavo v svoji osnovni zakon kot suveren, samostojen in enakopraven narod. Kot taki bomo tudi izvrševali vse pravice in dolžnosti, ki nam jih bo določala ustava.

Enotnost slovenskih ljudskih množic ni samo omogočila borbo proti tujim zavojevalcem in domačim reakcionarjem, temveč je ustvarila najvišje dobro, resnično ljudsko oblast. Oblast so sprejele v svoje roke delovne množice. Enotnost je v domovinski vojni in tudi v prvi dobi naše svobode, slovensko ljudstvo zvesto očevalo kot svojo osnovno pridobitev in kot stvarni pogoj resnične demokracije. Prav enotnost bo vodila naše ljudske množice, da bodo budno pazile, da ne bodo ostanki reakcionarnih klik in sovražniki naše enotnosti prav nikjer uspeli izzvati spora med našimi delovnimi množicami.

Poleg vseh drugih osnov bo slovenska ustava uzakonila tudi pridobitve gospodarskega značaja, ki tvorijo podlago naše ljudske demokracije in so porok gospodarskega razvoja naše ljudske države.

Vsak državljani ljudske republike Slovenije vidi v svoji ustavi bistveno razliko med časi, ki jih je doživljal v preteklosti in pa časom, v katerem je zaživel kot svobodni državljani Titove Jugoslavije. Je to edinstveni primer v vsej naši zgodovini, da je

OB ZAKLJUČKU SLOVANSKEGA KONGRESA

Nerazrušljivo prijateljstvo slovanskih narodov - pogoj svetovnega miru

Slovanski kongres, ki se je vršil v Beogradu, ne pomeni samo zgodovinskega dogodka za jugoslovanske narode in za nas v Slovenskem primorju, temveč v isti meri zgodovinski dogodek za vse svobodoljubne narode sveta. In če govorimo o slovanskem kongresu, je prav, da govorimo tudi o dejstvu, da bi se bila brez pomoči, brez ogromnih žrtv narodov Sovjetske zveze druga svetovna vojna končala drugače, kakor pa se je končala. Če so v tej vojni zmogle sile demokracije, če je bil poražen fašizem na bojnem polju, če so bile fašistične razbojniške armade razbite in uničene, se mora za to človeštvo zahvaliti v prvi vrsti Rdeči armadi in herojskim narodom Sovjetske zveze. Brez pomisleka lahko še rečemo, da za vse nadčloveške napore Sovjetske zveze človeštvo ne bo nikdar dovolj hvaležno. Pomoč, ki jo je nudila Sovjetska zveza miroljubnim narodom v veliki uničevalni vojni, se ne omejuje samo na žrtve in na zmage na bojiščih. Ta pomoč je bila širša, globoka in vsestranska. Na njeno pobudo je nastalo sodobno, vsestransko gibanje vseh združenih slovanskih narodov v trdno, demokracijsko bojno armado in to gibanje se je prekalilo v boju proti fašističnemu zločinskemu vojnemu stroju. Slovansko gibanje je nastalo kot nujna potreba za zmago proti fašizmu in je v domovinski vojni odigralo silno in odločilno vlogo v korist zmage demokracije. Fašizem je sicer na tleh in pobit, toda sile reakcije so še na delu in nikakor ne mirujejo. Ne samo, da tlačijo narode v svoji lastni državi in jim ne dajejo najosnovnejših človeških pravic, temveč rovarijo tudi proti slovanskim narodom, ki so v svojih deželah uresničili načela najnaprednejše demokracije. Sile reakcije odrekajo kolonialnim zatiranim narodom pravico do samoodločbe in samostojnosti. Reakcionarne sile poizkušajo, da bi razdelile svet na svoje izkoriščevalne interesne sfere, da bi male narode in dežele podjarmile velikim imperialističnim državam. Prav povsod podpirajo reakcionarne sile in kjer le morejo, se skušajo vmešavati v notranje zadeve samostojnih dežel in si na vse načine prizadevajo, da bi narode oropale sadov njihove zmage nad fašizmom.

Zmaga demokracije torej še ni dokončno zajamčena. Zato je slovanska vzajemnost potrebna vsemu demokracijskemu svetu, da se bo mogel uspešno boriti proti še vedno aktivnim silam reakcije in zajamčiti popolno zmago. Slovansko sodobno gibanje, ki je nujno demokracijsko, je za vse človeštvo kot blagodejna jutranja rosa, ki oživlja in krepi demokracijske sile vsega sveta, katerim kaže obnemem pot, ki edina vodi v dokončno zmago.

Samo po sebi se razume, da se slovanski narodi zavedajo, da je njihova tesna povezanost koristna in potrebna vsemu naprednemu človeštvu. Drugače bili ne more. V prvi vrsti je to potreba slovanskih narodov samih. Nadaljnji razvoj slovanskih narodov in vsakega naroda sploh je mogoč samo tedaj, če bo zajamčena demokracija. Slovanski narodi, ki so v svojih deželah že oživilo načelo napredne demokracije, imajo dolžnost, da dosledno branijo in za-

ščitijo, kar so dosegli. Nikdar več v zgodovini se ne bo zgodilo in se ne sme zgoditi, da bi nas še kdaj kdor koli zatiral, tlačil in poniževal. Slovani ne zahtevamo od nobenega naroda, kar bi bilo poniževalno, toda tudi sami se ne moremo poniževati pred nikomur. Vedno bomo znali spoštovati druge narode, obnemem pa zahtevamo enako spoštovanje do nas. Nihče nam ne more zameriti, če se bomo še nadalje borili za svoje pravice tako kakor smo se borili dosedaj. Živeti hočemo enaki med enakimi in preveč nas globoko spoznajo, da se za svoje pravice moramo boriti sami. V tem ne vidimo nikake težave, kajti mi smo tega vajeni, toda gorje onim, ki bi skušali s svojim gnusnim delom siliti v naš veliki slovanski demokracijski svet.

Slovani so bili stoletja razcepljeni. Ščevali so nas, da so se vzbujala med nami škodljiva sovraštva. Bolj smo poznali zgodovino oddaljenih in tujih narodov nego svojo lastno. Zastlepljeni smo verjeli v to, kar so o nas pisali drugi, in priznati moramo, da smo še sami zaradi nepoučenosti širili o sebi zgodovinske neresnice. Danes pa z našo sodobno in na demokracijo naslanjajočo se vzajemnostjo branimo svojo resnično preteklost in ne samo to, temveč tudi svojo sedanjost in veliko bodočnost. Ponosni smo in nihče nam ne more oporekati, kajti s tem gibanjem branimo obnemem bodočnost vsega človeštva.

Slovanski kongres v Beogradu je pomemben še z druge strani. Človeštvo je bilo stoletja in stoletja vajeno gledati in spoznavati, kako se ustvarjajo zveze med posameznimi narodi, ki služijo napadalnim namenom. Posebno velja to zgodovinsko pravilo za

banje, ki je nujno demokracijsko, je za vse človeštvo kot blagodejna jutranja rosa, ki oživlja in krepi demokracijske sile vsega sveta, katerim kaže obnemem pot, ki edina vodi v dokončno zmago.

Samo po sebi se razume, da se slovanski narodi zavedajo, da je njihova tesna povezanost koristna in potrebna vsemu naprednemu človeštvu. Drugače bili ne more. V prvi vrsti je to potreba slovanskih narodov samih.

Nadaljnji razvoj slovanskih narodov in vsakega naroda sploh je mogoč samo tedaj, če bo zajamčena demokracija. Slovanski narodi, ki so v svojih deželah že oživilo načelo napredne demokracije, imajo dolžnost, da dosledno branijo in za-

SLOVANSKO GIBANJE IN BOJ ZA OBČEČLOVEČANSKE PRAVICE

Slovani so bili stoletja razcepljeni. Ščevali so nas, da so se vzbujala med nami škodljiva sovraštva. Bolj smo poznali zgodovino oddaljenih in tujih narodov nego svojo lastno. Zastlepljeni smo verjeli v to, kar so o nas pisali drugi, in priznati moramo, da smo še sami zaradi nepoučenosti širili o sebi zgodovinske neresnice. Danes pa z našo sodobno in na demokracijo naslanjajočo se vzajemnostjo branimo svojo resnično preteklost in ne samo to, temveč tudi svojo sedanjost in veliko bodočnost. Ponosni smo in nihče nam ne more oporekati, kajti s tem gibanjem branimo obnemem bodočnost vsega človeštva.

Slovanski kongres v Beogradu je pomemben še z druge strani. Človeštvo je bilo stoletja in stoletja vajeno gledati in spoznavati, kako se ustvarjajo zveze med posameznimi narodi, ki služijo napadalnim namenom. Posebno velja to zgodovinsko pravilo za

SOVJETSKA ZVEZA IN VSI SLOVANSKI NARODI SO PREDSTRAŽA BORGEV ZA MIR IN DEMOKRACIJO

Na zasedanju kongresa je podal predsednik Sovjetske delegacije generalmajor Gundorov svoje poročilo o slovanskem sodobnem gibanju in nalogah slovanskih organizacij. Ugotovil je, da se je v ogorčeni borbi reševalo vprašanje za slovanske narode — za bili ali ne biti. V strašnih dneih so se vlinile v zgodovino borbe Slovanov za njih neodvisnost. V vsej svoji tisoletni zgodovini so se slovanski narodi borili proti tujim zavojevalcem in branili svojo deželo in pravico do življenja. S tem so branili tudi pravico do razvoja svoje lastne državnosti in kulture. V teh težkih stoletjih se je porodilo stremenje slovanskih narodov po vzajemni pomoči in bratskem sodelovanju. Obširno je obdelal Gundorov cilje, ki jih zasleduje novo slovansko gibanje in dejal:

»Mi nimamo in ne moremo imeti takih vojnih ciljev, da bi vsiljevali svojo voljo in ureditev drugim narodom, ki čakajo na našo pomoč.«

To so besede velikega Stalina, ki jih je spregovoril v začetku velike domovinske vojne in se nadaljujejo v besedah: »Naš cilj je v tem, da pomagamo vsem narodom v njihovi osvobodilni borbi proti Hitlerjevski tiraniji in da jim nato omogočimo, da se popolnoma svobodno organizirajo v svoji deželi tako, kakor sami hočejo.«

Kot prva organizacija, ki je bila ustanovljena na demokracijskih osnovah je bil vseslovanski komite v Moskvi, ki se je ustanovil za časa domovinske vojne. Ta se je izoblikoval na pobudo javnih delavcev, književnikov in znanstvenikov slovanskih držav,

ki so bili tedaj v Sovjetski zvezi. V komite so stopili predstavniki vseh slovanskih narodov. Delo vseslovanskega komiteja v Moskvi je bilo ogromno. Gesla komiteja, ki jih je narekovalo življenje samo, so hitro postala priljubljena med narodi okupiranih slovanskih dežel. Partizani in prebivalstvo okupiranih področij so pošiljali svoje predstavnike. Na stotine pisem in dopisov je prihajalo in vsa so bila v največji meri izkoriščena. Češkoslovaški, poljski in slovanski rodoljubi so na ozemlju Sovjetske zveze pričeli sestavljati svoje vojaške enote, da bi se skupno s sovjetsko armado borili proti Hitlerjevskim zavojevalcem. Sovjetska zveza pa jih je v celoti in iskreno pri tem delu podpirala.

Tudi po drugih deželah so se osnovala nacionalna slovanska organizacije, ki so se nato združile v vseslovanski komite. Svojo delavnost je pokazal londonski komite, ki je prispeval k utrditvi vseh naprednih slovanskih sil v emigraciji in je imel velik pomen za utrditve slovanskega gibanja. Slovanske organizacije so delovale v Združenih državah Amerike, Kanadi, Južni Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji. Milijoni Slovanov v teh državah so težili k temu, da bi prav tako prispevali svoj delež v borbi za osvoboditev slovanskih držav.

Po odstranitvi fašistične diktature v Bolgariji, po izgonu nemških zavojevalcev iz Poljske, Češkoslovaške in Jugoslavije so bili ustanovljeni slovanski komiteji v Sofiji, Beogradu, Varšavi, Pragi, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Cetinju, Skoplju in Brati-

Sovjetska zveza nasprotuje aneksiji mandatnih ozemelj

Med raznimi drugimi vprašanji je prišlo na vrsto tudi vprašanje skrbništva uprave raznih sil, kot so to Velika Britanija, Francija, Belgija, Nova Zelandija in Avstralija, ki so dobile v skrbništvo v preteklosti razna ozemlja, ki niso sposobna, da bi si vladala sama.

Sovjetska zveza se je pokazala kot neomajna in je spoznala načrte, ki so bili predloženi, kot pomanjkljive. Kakor

je splošno znano, predvidevala načela skrbniške uprave razvojnemu napredovanju narodov, ki so pod skrbništvom, da bi si tako pridobili samoupravo in neodvisnost. Načrta pa, ki so jih predložili zastopniki Britanije, Francije in ostalih mandatarnih sil, predlagajo ravno nasprotno in imajo namen spremeniti ozemlja v sestavne dele svoje države. Zato je nastop Sovjetske zveze dokaj razumljiv.

Sovjetska delegacija upa, da bo generalna skupščina sprejela take sklepe, ki ne bodo v nasprotju z interesi oskrbovanih narodov in da bodo preprečili interese nekaterih dežel, ki hočejo povzročiti svoje kolonialne posesti na račun ozemelj, ki jih imajo v skrbništvu, kar je v ostrem nasprotju z načeli ustanovne listine organizacije Zveze narodov.

Resolucija ugotavlja, da je Francov režim fašističen, poziva špansko ljudstvo, naj ustanovi demokratično vlado in s pomočjo, da Francova vlada ne more biti sprejeta v Zvezo narodov, niti v druge mednarodne organizacije. Spomenica poziva vse združene narode, naj odpokličejo iz Španije svoje poslanike in pooblaščenca ministre. V eni izmed točk se zahteva, da Varnostni svet prouči potrebne ukrepe za ureditev položaja, namreč, če v zadosti dolgem roku ne bo organizirana vlada, ki bo predstavljala špansko ljudstvo, tedaj mora Varnostni svet urediti stvar tako, da bo Franco moral izročiti oblast ljudstvu.

Ameriške demokratične množice z največjo pozornostjo zasledujejo te dogodke in stališče Združenih narodov nasproti Francovemu režimu. Z zadovoljstvom izjavljajo, da je poizkus reakcionarne ameriške in angleške politike, da bi ostal Franco nedotaknjen, doživel poraz.

POZIV ŠPANSKEMU LJUDSTVU, NAJ USTANOVI DEMOKRATIČNO VLADO

Politični komite v New Yorku je te dni zaključil proučevanje vprašanja o stališču Združenih narodov nasproti Francovemu fašističnemu režimu v Španiji. Proučevanje je potekalo v ozračju hude politične borbe. To vprašanje je sprožila bratska Poljska, ki je zahtevala popolno prekinitev diplomatskih stikov s Francovim Španijo, nakar je Bela Rusija predlagala še prekinitev gospodarskih stikov, kar bi pripomoglo k hitri likvidaciji španskega fašističnega režima.

Delegacija Združenih držav Amerike se je na vse načine izogibala direktnemu reševanju španskega vprašanja in je podala resolucijo, ki pa ne nalaga Francu nobene obveznosti in je v njej izražena samo želja, naj Franco izroči oblast vladi, ki bi zastopala špansko ljudstvo.

Delegacije Francije, Poljske, Belorusije in še drugih držav s Sovjetsko zvezo na čelu pa so zahtevale sprejem učinkovitih

sklepev in ukrepov proti španskim fašistom. Amerika in Anglija sta spet pokazala popolno nerazumevanje težnjav demokratičnega španskega ljudstva, kakor tudi demokratičnega ljudstva ostalega sveta, ki vidi v Francovem režimu napad na vsečloveški mir in grožnjo za nadaljnje nered. Vendar zapadni imperialisti iščejo pri reševanju svetovnega miru neke svoje posebne koristi, v katerih se ne ozirajo na zahteve ljudstva, temveč kakor je britanski delegat sam izjavil z besedami: »Mi smo dobri socialisti, toda imamo poslovne račune.« Zatorej so imperialisti pričeli boj, da resolucijo, ki zahteva odločno ukinitve Francovemu režimu, če že ne izpremenijo, vsaj čim bolj oslabijo. Zaradi krivičnega glasovalnega sistema, ki ga poznamo že iz pariške mirovne konference, je Ameriki in Angliji uspelo resolucijo omiliti, toda bistveni značaj resolucije je ostal nespremenjen.

Jugoslavija hoče biti prisotna pri izdelavi mirovni pogodbe z Nemčijo in Avstrijo

Na zasedanju generalne skupščine organizacije Združenih narodov v New Yorku je jugoslovanska delegacija obvestila Svet ministrov za zunanje zadeve, da želi tudi vlada FLRJ sodelovati pri pripravah za mirovno pogodbo z Nemčijo in Avstrijo.

To dejstvo si lahko razlagamo s tega stališča, da je nova republika Jugoslavija zainteresirana čim bolj, da se o nemožnosti kdaj koli v prihodnosti ponoven nemški napad, in zahteva razčiščenje vprašanja Koroške, kjer prebiva že stoletja in stoletja del slovenskega naroda in kateri mora tudi doseči osnovne človeške pravice. Zahteva pri sodelovanju v političnih, vojaških, posebno pa v gospodarskih točkah bodočih mirovni pogodbe z Nemčijo in Avstrijo ima namen, da se Jugoslavija izogne težkočam in nesoglasjem, kakor so se v bližnji preteklosti dogajala in ki so nastala samo zaradi tega, ker neposredno zainteresirane države niso sodelovale pri izdelavi predlogov za mirovne pogodbe. 10. februarja bodo podpisane mirovne pogodbe v Parizu.

Svet zunanjih ministrov se je spoznal o nekaterih še nerešenih točkah načrta mirovni pogodbe. Tako so sklenili, da se pošlje v Trst komisija finančnih strokovnjakov, ki bodo proučili finančne razmere na svobodnem tržiščem ozemlju.

Sprejet je bil sklep, da se mirovne pogodbe z Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko podpisujejo v Parizu 10. februarja 1947. Mirovne pogodbe bodo podpisali v imenu držav članic Sveta ministri najprej predstavniki ministrov, pozneje pa ministri sami.

Velike demonstracije v New-Yorku proti grškim fašistom

Tik predno se je pripravljala predsednik monarhofašistične grške vlade Tsaldaris na svoj nastop pred Varnostnim svetom, je ameriška »Zveza za demokratično Grčijo« priredila na newyorških ulicah množične demonstracije proti njemu in njegovemu fašističnemu režimu, kakor tudi proti navzočnosti britanskih čet v Grčiji. Demonstracij je poleg članov sindikatov in naprednih organizacij udeležilo še na stotine Američanov in Američank grškega porekla. Jasno so pokazali svoje mnenje o monarhofašističnem režimu in nasilju, ki ga doživlja grški narod kljub temu, da je vojna že končana in da se je večina grškega ljudstva borila za demokracijo in svobodo. Demonstracije so trajale več ur in udeleženci so vzklikali pred hotelom, kjer je nastanjen Tsaldaris. Tako je de-

Na ponovni seji so razpravljali o vprašanju Nemčije v prisotnosti Molotova, Guseva in Novikovega, ki so zastopali Sovjetsko zvezo kot člani delegacije. Ministri so se sporazumeli, da imenujejo svoje posebne namestnike, ki bodo pripravili mirovni pogodbi z Nemčijo in Avstrijo. Prav tako so se dokončno domeni o dnevnem redu ponovnega zasedanja Sveta zunanjih ministrov v Moskvi, ki se bo vršilo 10. marca 1947.

demokratična ameriška javnost s svojimi naprednimi gesli dala najbolj dostojen odgovor vsem fašističnim spletkam Tsaldarisa in njegovih pomagačev, ki so povečini znani sodelavci Mussolinija in Hitlerja.

»Zveza za demokratično Grčijo« je odposlala Tsaldarisu in vsem delegatom generalne skupščine organizacije Zveze narodov resolucijo, v kateri izpričuje, da se edino Velika Britanija vmešava v grške notranje zadeve in se smatrajo vse Tsaldarisove obtožbe za izmišljene poskuse za izvajanje vojne, česar si pa grški svobodoljubni narod nikakor ne želi. V resoluciji je dalje povedano, da je Tsaldarisov poskus »sovražna svetovnemu miru, kot tak pa naravna posledica razvoja notranje fašistične politike grške vlade.

FAŠISTIČNI REŽIM V GRČIJI JE KRIV SEDANJE DRŽAVLJANSKE VOJNE

Varnostni svet je razpravljal o obtožbi grške fašistične vlade proti Jugoslaviji, Bolgariji in Albaniji. Vse obtožbe fašista Tsaldarisa o vmešavanju sosednjih držav v grške notranje zadeve so se izkazale kot popolnoma neosnovane. Jugoslovanski delegat Sava Kosanović je odgovoril na spomenico grške vlade: »Naše ugotovitve niso samo naše, temveč vsakega, ki zna trezno presoditi, da odgovornost za sedanjo državljansko vojno v Grčiji nosi sedanji režim, ki nikakor ne dela tako kot bi si grško ljudstvo želelo. Sedanji režim ne bi mogel obstajati, če ne bi imel umetno podporo iz inozemstva. Vsi vemo, da se v Grčiji nahaja angleška vojska in da angleška vlada dobavlja grškim fašistom orožje in vojni material, katerega fašisti uporabljajo za ustrahovanje demokratičnih množic. Vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije je že pred meseci predlagala preiskavo o dogodkih, ki so se odigrali v Grčiji, vendar preiskava tedaj ni bila začeta, kajti ugotovilo bi se samo lahko, da leži krivda na grški vladi, ki ga izvaja grška vladna vojska nad grškim narodom s tem, da požiga vasi, preseljuje in zapira prebivalstvo ter preganja na vse močnejše načine svobodoljubne prebivalce. Ostro je nastopil proti

poskusom grške vlade, ki stavlja ozemeljske zahteve, naperjene proti Bolgariji, Albaniji in celo proti Jugoslaviji. Tako si upa Tsaldaris zahtevati jugoslovansko ozemlje, kjer je bilo 1912. leta po uradni celo nejugoslovanskih statistikah 188.380 prebivalcev, med njimi samo 210 Grkov.

V Jugoslaviji se nahaja na tisoče beguncev, ki so se zatekli v Jugoslavijo pred terorjem monarhofašistov, in resnica je, da jugoslovanski narodi stojijo s svojimi simpatijami na strani demokratičnih sil v Grčiji, vendar vse to ni greh in ne predstavlja ogrožanja nedotakljivosti Grčije.

Tovariš Kosanović je odkril še nove argumente, s katerimi je izpričal podlost Tsaldarisove spomenice in je njegov govor pri velikem številu navzočih opazovalcev in novinarjev zapustil močan vtis.

Da bi osvetlili čim bolj Tsaldarisovo osebnost in njegovo moralno vrednost, omenjamo, da se je drznil imenovati borce grške osvobodilne vojske — zločince, čeprav je po vsem svetu znano, da je njihov prispevek k splošni zavzniki zmagi dokaj znaten. Sicer kaj drugega ne bi bilo mogoče pričakovati od človeka, kakršne je Tsaldaris, ki ima v svoji vojski na tisoče častnikov, ki so sodelovali v času okupacije v nemški fašistični vojski in katere danes pošilja v borbo proti grškemu narodu.

Da si bomo na jasnem

V vsem našem velikem delovnem poletu, ki ga imamo, ne smemo prezreti par stvari, ki so bistvene za našo bodočo delo-oziroma stvari, s katerimi bi nekateri imperialistični požurili radi škodovali našemu silnemu razvoju.

Med prve bi brez dvoma lahko prištevali velikanski pomen veselovskega kongresa, ki je pokazal vsemu svetu ustvarjalne sile slovenskih narodov v borbi za mir in za boljšo bodočnost delovnih množic vsega sveta.

Prav tako velikega pomena za nas Slovence pa je osnutek ustave Ljudske republike Slovenije, s katerim se moramo seznaniti vsi državljani te naše nove domovine. Prav od nas v Slovenskem Primorju, ki smo še ta čas nekoliko odtrgani od slovenske celote, je bistvene važnosti, da z osnutkom predelamo in razumemo ves razvoj, ki ga je napravil naš slovenski narod v času po osvoboditvi in katerega osnutek ustave ugotavlja. Ne gre torej pri spoznavanju ustave samo za suho sprejemanje ustavnih določb, ampak za globoko razumevanje silnega razmaha, ki ga osnutek ustave že ugotavlja pri slovenskem narodu v okviru dela vseh narodov Titove Jugoslavije, razmaha, ki smo si ga mi ustvarili s svojim požrtvovalnim delom.

V istem času pa moramo nenehno spremljati tudi delo mirovne konference, kjer so se po starem receptu predrnili najostudnejši grški fašisti, ki s pomočjo angloameriških bajnetov tlačijo domače demokratične množice, iznesti obtožbo proti sosednim državam Jugoslaviji, Bolgariji in Albaniji, češ da s podporo grškim partizanom vrše vmešavanje v grške notranje zadeve. Na to podlo »obtoževanje«, ki so si ga izmislili zapadni imperialisti samo, da bi opravičili svoje dejansko oboje vmešavanje in svojo podporo grškim monarhofašistom z orožjem in četami in da vnesejo sovražstvo med dve mejni državi, je v Varnostnem svetu odgovoril jugoslovanski delegat Sava Kosanović, ki je dokazal, da je sedanje stanje v Grčiji kriv fašistični režim sam.

Nam ne bo težko razumeti, ki smo doživljali našo narodno osvobodilno borbo, da je ljudstvo prejšnje prisiljeno seči po orožju in se boriti za svojo svobodo, če mu fašistični teroristi vsiljujejo svoj režim in še to s pomočjo tujih armad. Mi vemo, da so se pri nas vse tiste izkoriščevalske skupine, ki so bile osvojevalne med delovnimi množicami, spajdale s vsemi okupatorji in jim verno služile v borbi proti lastnim bratom, samo da zaščitijo svoje izkoriščevalske interese. Prav tako je danes z grškim narodom, ki se bori za svojo svobodo, ker se s tem bori na življenje in smrt proti najbolj osvojevalnim izkoriščevalskim fašistom, ki so se spajdale z angloameriški imperialisti. Potem ko je jugoslovanski delegat Sava Kosanović svoja izjavljajoča podkrepil še s temeljitimi dokazi, pa je zaključil, da je brez dvoma res, da so simpatije našega ljudstva vsekakor na strani borcev s grškim množice.

Prav tako jasne poglede pa moramo imeti na sklepe mirovne konference glede zapadnih meja nove Titove Jugoslavije, to se pravi, glede odločitve vprašanja o Juljski krajini. V zvezi s tem je Ljudska pravica objavila 18. decembra članek pod naslovom: »S takimi sklepi Jugoslavija ne more soglašati, v katerem je rečeno:

Dne 14. decembra je Svet zunanjih ministrov končal svoje newyorško zasedanje. Svet zunanjih ministrov je imel na tem zasedanju nalogo, da se sporazume o priporočilih pariške mirovne konference in pripravi dokončne tekste mirovni pogodbe z Italijo, Bolgarijo, Romunijo, Madžarsko in Finsko. Znano je, da je na pariški mirovni konferenci angloameriški blok s preglasovanjem osiljeval svojo voljo drugim državam in da so bila zato številna priporočila mirovne konference v ostrem nasprotju z načelom mednarodnega sporazumevanja in ustvarjanja trdnega miru v svetu. Takih metod pa ni bilo moči avtomatično prenesti v Svet zunanjih mini-

strov, ker je za sprejem vsakega sklepa potrebna soglasnost vseh članov Sveta.

Dve osnovni smeri v mednarodnih odnosih, o katerih je govoril Molotov v Generalni skupščini Združenih narodov, sta se pokazali tudi med delom v Svetu zunanjih ministrov. Svet zunanjih ministrov je imel nalogo razčistiti nesoglasja o najvažnejših vprašanjih, med katerimi spadajo vprašanje jugoslovansko-italijanske meje, vprašanje statutarnega tržaškega ozemlja, vprašanje reparacij in vprašanje mednarodne plobe po Donavi. Po več kot enomesečnem razpravljanju je Svet zunanjih ministrov sporazumno rešil ta vprašanja in so večinoma njegovi sklepi v primeri s priporočili mirovne konference znatno boljše.

Brez dvoma pomenijo sklepi Sveta zunanjih ministrov resen poraz fašističnega kroga, ki so vodili gonjo proti načelu soglasnosti velesil in hoteli na mednarodnih konferencah osvojiti metodo avtomatičnega preglasovanja. Pokazalo se je, kako zlagane so trditve, da ne obstajajo objektivne možnosti za sodelovanje velikih sil.

Kljub vsemu pa je za Jugoslavijo oslovno vprašanje mirovne pogodbe z Italijo — vprašanje meja — ostalo nepravilno rešeno. Za Jugoslavijo prav tako niso sprejemljivi sklepi o reparacijah. Vsa ta vprašanja so bila rešena mimo volje Jugoslavije in na škodo njenih interesov.

Jugoslavija je pokazala skrajno popuščanje, da bi olajšala sporazum. Pristala je na priključitev k Italiji velikega dela Beneške Slovenije, vzhodnega dela Kanalske doline s Trbičevim, pristala je slednjič tudi na to, da se v meji, kakršne je predložila jugoslovanska delegacija, svobodno tržiško ozemlje poveča za eno tretjino. Kljub vsem tem naporom je Svet zunanjih ministrov sprejel sklep, da ostane meja med Jugoslavijo in Italijo prosta francoska linija. Ta linija je zlasti krivična za slovenski narod, ker reže od našega narodnega telesa njegove strnjeno naseljene dele in mu zapira pot do morja. Njene absurdnosti in krivičnosti danes ni treba več ponovno dokazovati, saj je poznana slehernemu otroku. Ni čuda, če potemtakem tak sklep za Jugoslavijo ni sprejemljiv.

Čeprav je Svet zunanjih ministrov sklenil, da dobi Jugoslavija od Italije 125 milijonov dolarjev reparacij, kar znaša več, kakor pa je priporočila mirovna konferenca, se vendar tudi ta sklep ne more smatrati kot sprejemljiv za Jugoslavijo. Ta vsota je zelo majhen del naših zahtev in ni mti osemdeset del povzročene škode. Nepravilno je nadalje, da mora Bolgarija plačati Jugoslaviji 25 milijonov, Grčiji pa 45 milijonov dolarjev vojne škode, čeprav so bolgarski fašisti prizadeli Jugoslavijo zdaleka večjo škodo, kakor pa Grčiji. Pripomniti pa je treba, da je Jugoslavija v Parizu predlagala, naj bi Bolgarija plačala skupno 25 milijonov dolarjev reparacij, od česar bi dobila Grčija 10 milijonov.

Ne bomo ponovno naštevali dejstev, ki v teh vprašanjih neizpodbitno pričajo o korist naših zahtev, niti ne bomo podrobno navajali primerov, ki kažejo, da je Jugoslavija dokazala svojo pripravljenost do skrajne mere popuščati v interesu mednarodnega sporazumevanja. Dolžni pa smo ugotoviti, da je taka mirovna pogodba z Italijo, o kakršni se je sporazumel Svet zunanjih ministrov, za Jugoslavijo nesprejemljiva, ker smo in ostanemo nepopravljivi nasprotniki krivice in nasilja.

Ugotoviti pa je treba, da je sklep Sveta zunanjih ministrov o tržaškem statusu neprimerno demokratičnejši, kakor pa priporočila mirovne konference. V ostri diskusiji, ki se je razvila okrog tega vprašanja, so tendence angleških in ameriških delegatov, ki so hoteli Trstu vsiliti kolonialni režim, preprepe poraz zaradi odločnega zadržanja sovjetske delegacije. Temu posledno demokratičnemu stališču sovjetske delegacije, ki se je manifestiralo tudi v oseh drugih vprašanjih, se morajo narodi Jugoslavije zahvaliti, da niso doživeli novega in še težjega Versaillesa.

(Nadaljevanje s 1. strani)
slavi. Delo teh komitejev je bilo dokaj veliko. Ta kongres v Beogradu pa mora odstraniti še nekatere po-

ZMAGA NAD FAŠISTIČNIMI SILAMI JE OGROMNEGA POMENA ZA NADALJNI NAPREDNI DEMOKRATIČNI RAZVOJ VSEH NARODOV SVETA

Demokratične sile so se z zmago v domovinski vojni utrdile in okrepile. Za slovanske narode se je pričelo novo zgodovinsko razdobje samostojnega obstoja, mirnega, svobodnega razvoja in procvita. Prav prijateljstvo z veliko Sovjetsko zvezo je dalo slovanskim narodom zaupanje v trdnost njihovih pridobitev, kakršnih še niso imeli. Slovanske države so dosegle velike uspehe v poldrugem letu obnove in izgradnje pod vodstvom ljudskih demokratičnih vlad. Kljub strahovitemu razdejavanju in neštetim žrtvam duhovno niso klonile, ampak z neslutnim poletom in odločnostjo uspešno gradile in še gradijo svoje novo in svobodno življenje.

Toda kakor se je pokazalo, to ni vsem všeč. Na svetu obstojajo mračne sile, ki sovražijo mir, razvoj, neodvisnost in srečo narodov. Nasproti tem mračnim silam stojijo demokratične sile sveta, tisti navadni ljudje, ki so dejansko nosili vso težo vojne. Sovjetska zveza in slovanski narodi pa danes predstavljajo predstražo borcev za mir in demokracijo. Sovjetska zveza brani na vseh posvetovanih in konferencah demokratičen mir, ki zahteva odstranjenje ostankov fašizma in hoče zagotoviti narodom svoboden, demokratičen razvoj ob sodelovanju vseh svobodoljubnih narodov sveta.

PRED NAMI SO VELIKE NALOGE

Slovanske države se obnavljajo s svojimi lastnimi sredstvi in viri ob podpori velike Sovjetske zveze in

manjkljivosti, da bodo zadostno izkoriščane možnosti za utrditev vezi med komiteji in za razširjenje njihovega dela.

medsebojni pomoči. Sovjetska vlada se je odpovedala povračilu za oborožitev, ki jo je dala armadam slovanskih držav med vojno, in vsem drugim številnim obveznostim, ki so jih imele do nje med vojno slovanske države. Tudi danes nudi Sovjetska zveza vso svojo pomoč. To mora opozoriti vso slovansko javnost, da še poglobi in utrdi svoje gospodarske vezi s Sovjetsko zvezo, kakor tudi z demokratičnimi državami sveta.

Pred slovanskimi organizacijami stoji velika in zelo važna naloga. Nujno je treba utrditi kulturne stike med slovanskimi narodi. Slovanska kultura je bila vedno po svoji naradni, človečanski in obče ljudski napredni vsebini v nasprotju z reakcionarno militaristično kulturo, ki jo je spoznala Evropa v dobi Hitlerja in Mussolinija. Slovanski narodi bodo morali z združenimi naporimi uničiti ostanke in sledove barbarske in fašistične ideologije, upreti se bodo morali klevetništvu, ki se je toliko let širilo o Sovjetski zvezi, sedaj pa se širi o vseh jugoslovanskih narodih. Naša dolžnost je, da odgovorimo na to z resničnimi poročili in z resnim delom, ki bodo prikazovala dejansko stanje v slovanskih državah. Slovanska inteligencija mora preobraziti do najglobljih temeljev svoje narode v duhu medstovanskega sodelovanja. Prvi poveljni slovanski kongres je poklican, da odigra veliko vlogo pri nadaljnjem razvoju novega slovanskega gibanja. Kongres mora pokazati vsemu svetu, da borbena enotnost slovanskih narodov po vojni ni oslabljena, ampak nasprotno, da se stalno

krepi. Celotna zgodovina slovanskih narodov nas uči, da je moč Slovanov v njihovi enotnosti. Slovani so preveč trpeli, da bi pozabili na nauk zgodovine. Nikoli ne bomo pozabili ruševin, požganih mest, trgov in vasi visokih človeških žrtev in uničenih spomenikov narodne kulture. Prav tako ne moremo pozabiti krivcev našega trpljenja. Zato je borba za izkoreninjenje ostankov fašizma borba za mir in demokracijo, temelj nadaljnega razvoja in utrditve novega slovanskega gibanja, kjer se bo skovalo nerazrušno prijateljstvo z bratsko Sovjetsko zvezo in tesni bratski odnosi med narodi.

NOV SLOVANSKI KOMITET BO IMEL SEDEŽ V BEOGRADU

Sklep, da se določi mesto Beograd kot sedež novega slovanskega komiteja, je bil sprejet z velikim navdušenjem. Gundorov je razložil ta sklep s tem, da je v Jugoslaviji pet izmed dvanajstih slovanskih narodov. Dejal je: »Ta sklep bo naraven izraz našega globokega spoštovanja do narodov Jugoslavije, ki so se v letih fašistične gospodstva v zapadni in južnovzhodni Evropi prvi izmed žrtev fašistične okupacije združili v splošni borbi proti okupatorju in razvili zastavo osvobodilne borbe.« Svoj govor je zaključil ob splošnem navdušenju in dolgotrajnem odobravanju z besedami: »Brez dvoma je, da bodo svobodne demokratične države, naslanjajoč se na veliko Sovjetsko zvezo, uspešno rešile vse naloge, ki stojijo pred njimi.«

Narodi Jugoslavije in v njihovi vrsti tudi naše delovno ljudstvo, pa daje s svojim delom in s svojo ljubeznijo do domovine prepričljiv dokaz, da bomo znali ceniti velike pridobitve in podpirati z vsemi silami novo slovansko gibanje.

ZAKLJUČEK TEKMOVANJA »ZA PRIKLJUČITEV K JUGOSLAVIJI«: KADAR TITO KLIČE, SMO PRIPRAVLJENI!

Ustvarili smo vrednost 359 milijonov lir

Obnovljenih 1363, v delu 268, skupno 1631 poslopij



V Slovenski Istri zaključujejo z »Dnevom dela«
Vaščani Kubeda in Sočerge so končali z delom

Mnogo smo že pisali in govorili o obnovi, kakor tudi o poslednjem tekmovanju, katerega smo posvetili naši Jugoslaviji, in ob zaključku letošnjega leta lahko s ponosom pokažemo vsemu svetu, da je naše delovno ljudstvo na poti obnove svoje zemlje stopalo od zmage do zmage. Titovemu pozivu je kot v odmev odgovorila vsa Primorska, ki se je spremenila v ogromno delovno mravljišče. Globoke materialne rane, ki nam jih je zadala vojna in uničujoči fašizem, se celijo, stotisoči rok hite v odločnem tekmovalnem poletu, izgraditi domovino in jo povesti na pot blagostanja. Brez izjeme — moške, žene, frontaši, mladinci, celo naši najmlajši — pionirji, kakor tudi starčki so se oddolžili svetemu klicu obnove. Delalo se je prav povsod, gradilo hiše, gospodarska poslopja, šole, prosvetne domove, elektrarne, ceste, vodovode, mostove, sušilnice, opekarne, napajališča in še drugo. V tovarnah in podjetjih se je v zmagovitem tekmovalnem duhu pokazala visoka stopnja srčne kulture in plemenitosti našega primorskega delovnega človeka, ko je rušil stare norme, izpopolnjeval obrate in spet rušil nove in zmagoval vse ovire. Organizacija dela se je izpopolnjevala tako, da si danes delavci skupno z upravami podjetij postavljajo delovni načrt, drugod,

kjer je uprava predložila program, pa postavljajo delavci svoj protinačrt, ki zagotavlja, da se pripravljajo nove zmage na gospodarskem polju. Drugače tudi biti ne more ob spoznanju, da smo z ljudsko oblastjo prevzeli usodo v svoje roke, in smo tako mi sami v prvi vrsti poklicani izvršiti svojo dolžnost za nas, za Tita, za potomce in za Jugoslavijo — našo domovino. Uspehi, ki jih dosegajo poedina podjetja, ki prepričljivo označujejo zavest in rodoljubje našega delavca, so naravnost veličastni na eni strani, na drugi strani pa kažejo jasno pot vsem ostalim delavcem, kako se dela, kako se izkustva izkoriščajo v prid dviganju proizvodnje. Strani zgodovine, ki jih v tem obdobju z delom, požrtvovalnostjo in nesebičnostjo pišejo naše delovne množice, bodo ostale velike, svetle strani v dobi našega razvoja, ožarjale bodo pot, po kateri stopa naš človek, v spodbudo vsem zanamcem, ki bodo izgradili dokončno domovino največjega blagostanja in sreče. In ko se bomo ozirali čez leta na ta naš delovni zalet, ki bo pričel o visoki moralni vrednosti nas samih, tedaj bomo ponovno in ponosno izjavili, kot to izjavljamo na slehernem koraku — voči nas Osvobodilna fronta, ustvariteljica nove in svobodne domovine.

trenutek prekoračen in da nas je letošnja zima našla dobro pripravljene. Za nami je veličastno delo. Poleg hiš so popravljene številne ceste, popravljene in na novo zgrajeni številni vodovodi in napajališča.

Udarniškega prostovoljnega dela je bilo izvršenega za 67,167.000 lir. Resnično, ljudstvo se ni pomišljalo nuditi vso svojo pomoč, podan je bil dokaz požrtvovalnosti in zaupanja Osvobodilni fronti, ki ne more ljudstva slepiti. In

če pomislimo dalje, tedaj spoznamo, da drugače biti ne more. Pomagamo si v prvi vrsti lahko sami, in to moramo storiti. V delu naših rok in zdravega uma je naša bodočnost. Sama svoboda bi bila nepopolna, če ne bi vztrajali še nadalje na položajih, če ne bi poprijeli za delo. Zapravili bi jo kaj kmalu in zaman bi bile žrtve vseh onih, ki danes stojijo na mrtvi straži in je iz njih krvi zrastle svoboda.

ljenih je bilo popolnoma 6 mostov in še nekaj manjših v dolžini 104 m, delno pa 5 in manjših za 162 metrov. Zgradili smo 29 vodnjakov in manjših za 1711 kub. metrov, 4 velike vodovode in bilo je položenih še 6611 metrov cevi.

Zgradili smo več napajališč v skupni meri 1932 kub. metrov. Marsikje so bile postavljene nove delavnice, 11 popolnoma novih in 5 delno obnovljenih; 5 novih žag in 2 delno obnovljeni; 1 pekarna na novo sezidana, 1 delno obnovljena; 4 zidane nove apnenice, 89 košarastih, 408 apnenih jam. Kot velik uspeh beležimo



Na cesti Dekani—Sv. Anton

VREDNOST IZVRŠENEGA DELA: 187,732.000 LIR

Milijonske številke so sorazmerne izvršenemu delu in našemu naporu. Dokazali smo, kako si zamišljamo naš razvoj in bodoče življenje, kako hočemo živeti v Jugoslaviji. Ne moti nas, da je pred nami še veliko nalog in še veliko dela. Saj smo vedeli sami, trezno smo premislili svoj korak in danes, ko javljamo realne rezultate našega dela, ugotavljamo, da smo sprejeli v izpolnitev take naloge, katerim smo bili kos in smo jih častno rešili v dobro nam vsem. Počežlje, ki je bilo občutno prizadeto, dobiva popolnoma drugo lice. Hiše so zrastle kot gobe, lepše in še bolj pro-

per 9,880.000 lir; okraj Herpelje-Kozina 3,254.000 lir; okraj Grgar 7,864.000 lir; okraj Tolmin 2,581.000 lir.

Ti rezultati naj, kot vsi ostali, potrjujejo, koliko smo žrtvovali prostovoljnega dela za obnovo dežele, vendar je treba upoštevati, da so navedena samo dejstva, resnične vsote, ni pa še upoštevano število prebivalstva posameznega okraja in teren sam, tako da razpredelnica ne velja kot zaključna.

SKUPNA VREDNOST IZVRŠENEGA DELA ZNAŠA 359,962.000 LIR

Oglejmo si še, v kakšna dela so se združili silni milijoni, ki jih je prav s



Šolo v Marezigah obnavljajo

6 novih tovarniških poslopij, 1 poslopje je bilo delno obnovljeno. Zgrajen je bil nov mlin.

Vasi so si zaželele dobro luč, elektrificiralo se je povsod in prav sedaj se je zanimanje še povečalo.

96.000 kvad. metrov cest je bilo nastitih in očiščenih 172.000 metrov jarkov.

V delu pred dokončno obnovo je še 268 objektov.

To je naše izpričevalo, vsakomur ga lahko pokažemo, in to s ponosom, posebno onim, ki jim naše delo ni všeč; nalahčje nočemo reči »zaslepljenec«, ker težko verjamemo, da bi se jim oči pri naših delih še ne odprle in ne bi spre-gledali. Pošteno delovno ljudstvo se ra-



Tudi oni hočejo tekmovanje zaključiti z »Dnevom dela«. — V Zatočminu so bili vsi pionirji na delu

VREDNOST PORABLJENEGA MATERIALA ZA ČASA TEKMOVANJA ZNAŠA SKUPNO 172,230.000 LIR

V teh končnih številka ugotavljamo, kakšen obseg je zavzela naša obnova in izgradnja. Pred vsem je bila izvršena obnova stanovanjskih in gospodarskih poslopij. Popolnoma razumljivo je to, saj smo vsi občutili takoj ob prvem dihu svobode, da je naš dom občutno prizadetan, da so ponekod cele vasi popolnoma porušene, da jih je mnogo na pol porušeni in razdejani in da skoraj ni

vasi, kjer bi se bes fašistov ne poznal. Naša naloga je bila torej, pomagati vsem, ki so v narodnoosvobodilni borbi izgubili domačijo in lastno streho, prvenstveno je bila to naša velika dolžnost.

Primorsko ljudstvo je z lastno iznajdljivostjo pričelo reševati najbolj pereči problem in pokazalo se je, da je uspelo, in to v celoti. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je led prebil, da je kritični



Na cesti Zadlaz—Ravne dela naša stara mati, ki hoče tudi pomagati

storne; v ljudi je prešla volja ustvarjanja in delovne borbenosti. V tem smislu gledamo v bodočnost, kjer bodo ruševine živele samo še v spominu na velike dni, ko se je reševala čast našega primorskega ljudstva, bodočnost vseh jugoslovanskih narodov in svobodoljubnih narodov vsega sveta. Obnovljena domovina, prenojena do korenin bo najlepši spomenik naše dobe. Tu se pričinja pot, ki bo svobodnim jugoslovanskim narodom kazala široka obzorja, ki se dosežejo tedaj, kadar ljudstvo samo zavestno vodi svojo usodo v svet enakosti, bratstva in svobode, kjer izgine vsako izkoriščanje in sebičnost.

Največ udarniškega dela je izvršil okraj Ilirska Bistrica v vrednosti 28 milijonov 100 tisoč lir.

Nato si slede: okraj Vipava 23,032.000 lir; okraj Idrija-Cerkno 14,946.000 lir; okraj Postojna 12,541.000 lir; okraj Ko-



V snegu in mrazu se udarniki odzivajo Titovemu pozivu

svojim lastnim delom ustvaril naš delovni človek. Stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij, javnih poslopij in sličnih stavb je bilo delno ali popolnoma obnovljenih, oziroma se dokončuje 1631 po številu. Popolnoma je bilo obnovljenih 817 km cest in delno 118 km. Obnov-

duje, ko vidi, da iz temeljev raste novo, zdravo življenje, ki mu daje poleta in polno zaupanja naša zmagovita Osvobodilna fronta.



V Poljubinu so žene predle, da pripravijo gorko obleko otrokom v »Dečjem domu« Simona Kosa v Tolminu



»Dan dela«



V Črnem vrhu zaključujejo tekmovanje. Ne ovira jih burja in hud mraz —8 stop. Celzija, neumorno odstranjujejo izpod snega ruševine

Naš celodnevni radijski program

Radio „Slovensko Primorje“ govori o našem delu

Preteklo nedeljo je doživel naš radio v Ajdovščini velik dan. Prvič, odkar obstaja, se je vršila oddaja ob 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer. Spored je bil po svoji vsebini izredno bogat in res prava slika življenja naših ljudi, naših naporov in stremeljenj. V obliki razgovorov, ki se vodijo ob priliki udarniškega dela, so se iznesla prav vsa vprašanja, ki nas zanimajo: o delu, o prostveti, o sindikatih, fizikulturi, pionirjih in o podjetjih.

Med nizom dvogovorov so nastopali naši pevski zbori z žage Pizzatto v Ajdovščini, pevski zbor iz Postojne, mladinski ženski zbor iz Postojne in pionirski pevski zbor mladinskega doma Toneta Tomšiča. Vse te skupine so nastopile z izbranimi točkami. Delavska pesem in udarna partizanska himna sta dobili odmeva v prisrčnem nastopu pionirjev, ki so nam poklonili obilico svetlih trenutkov. Čudovito, kaj doseže pravilna in napredna vzgoja, kakor so je deložni naši pionirji v St. Petru v svojem domu.

Ni manjkalo recitacij, nastopali so v zboru in posamično. S čustvenim in toplim prednašanjem sta nastopila Stana Požarjeva iz Postojne in Jan Radoslav iz Idrije, oba študenta naše srednje šole.

Vmes so stalno prihajala poročila o delovnih akcijah, o katerih bodo objavljene podrobnosti. Mraz, burja in snežni meteži niso ovirali našega človeka, da ne bi z delom zaključil svojega tekmovanja, ki ga je zavestno posvetil Titu in domovini.

Zaključek oddaje, ki je navdušila vse poslušalce, se je končal z govorom delavca in z rusko pesmijo generalisimu Stalinu.

KAKO JE POTEKAL DAN DELA

Nanos je zavil v težko, sivo meglo. Z njegovih pobočij hrumi burja, temperatura je padla na -8°C . Kdor še ni bil pri nas na Primorskem, prav za prav ne ve, kaj pomeni burja, ki pravačava vozove, odkriva strehe in se zaleta v človeka s hitrostjo 90 km. Vendar danes je delovni dan, praznik dela naše Primorske, in prav nič nas ne more ovirati, da ne bi izpolnili svoje dolžnosti, da ne bi izpolnili svojih obljub, ki smo jih dali Titu in domovini.

Na železniškem mostu v Prestranku dela 210 ljudi, ki se ne menijo za mraz in ne za burjo, ki skozi obleko sila prav do kosti, 14 vozov neprenehoma odvaja in dovažja material, delo pa je spremljano z borbena pesmijo. Na postaji sami v Prestranku dela 200 ljudi.

Postojna: Nad 200 ljudi obnavlja šolo in vilo Jurca, pripravljajo gramoz in pomagajo pri drobljenju kamnja.

Z zastavami in spremljevanjem harmonike je odšlo iz Sv. Petra 100 ljudi in štirje vozniki na delo na cesti, iz Juršiča pa 105 ljudi.

Na cesti v Belsko dela 300 ljudi in 35 voznikov, in sicer iz Bukovja je prišlo 53 in 10 vozov, iz Predjame 52 ljudi in 3 vozovi, iz Studenega 62 in 15 vozov, iz Gorenj 52 ljudi in 3 vozovi, iz Belskega pa 11 ljudi in 7 vozov. Vsa ta armada se je razporedila po cesti in med prepevanjem in vzpodbujanjem drug drugega trdo padajo krampi in zvenekajo lopate, vprežna živina prevažja gramoz na cesto. Lahko smo trdimo, da delajo pod težkimi pogoji, da je hud mraz in da danes burja zavija bolj kot kdaj prej, vendar vztrajajo. Na svoj delovni način hočejo proslaviti zaključek tekmovanja, katerega je primorsko ljudstvo pričelo z geslom »za priključitev«.

Delavci v tovarni Sicla so se odzvali prostovoljnemu udarniškem delu 100 odstotno. Vseh 231 delavcev je že od 8. ure na delu. Tovarniška sirena je s trikratnim piskom naznanila praznik dela. Že v prvi uri so prekoračili normo za 52 odstotkov. Današnji zaslužek, ki znaša 54.000 lir, bodo delavci dali v fond za obnovo.

Razdrto: Nephrenehoma prihajajo in odhajajo kamioni, kateri nakladajo droben pesek za posipanje cest. Tudi tukaj je, kakor v Senočah, hud mraz, saj prvič beležimo -8°C in z burjo sneži. Delo se razvija tudi v vaseh samih. V Bukovju čisti 28 žena vas, v Predjami dela na vasi 20 žen, 8 pionirjev in 8 starčkov. Ostali njihovi vaščani namreč so odšli na delo v Belsko, oni pa, ki niso odšli iz vasi, hočejo danes prav tako delati. enostavno iz tega razloga, ker dela vsa Primorska in tudi ve, zakaj dela. V Razdrtu 40 ljudi popravljajo dvoranjo, v Sv. Petru v Mladinskem domu pridno šiva in krpa 24 deklet.

V Braslovcah popravljajo in delajo na vasi. Pri teh delih sodeluje 45 žena in 42 moških, 33 mladine in 20 pionirjev. Kakor poročajo, so veseli in kljub slabemu vremenu so se obvezali, da bodo zdržali do konca. Pravi: nič nam ne more preprečiti, da ne bi izpolnili svoje naloge.

Vipavski okraj: Po poročilu, ki so ga prejeli iz Ajševice, je ob 8. uri pričelo z delom 1195 ljudi. Na delu vlada silno navdušenje, v vetru plapolajo zastave, še in še prihajajo okrašenih vozov z udarniki, vmes pa igra šemparska godba. Prišlo je nad 40 kamionov. Nič ne more razbijati enotnosti primorskega ljudstva, za nas ne veljajo conske črte, za nas ne veljajo meje, ki jih pišejo in rišejo ljudje, ki si jemljejo za to sami pravico. Prav današnje delo na cesti v Ajševici to dokazuje. Nad 360 ljudi, ki sodelujejo, je doma na oni strani demarkacijske črte in pomaga s prav takim navdušenjem in z veseljem. In če kdo vpraša zakaj, lahko mi povemo ob vsaki priliki, da za nas, ki prebivamo pod Čavnom, ni pregrad in ne meja. Narodna osvobodilna borba nas je našla vse pripravljene. Osvobodilna fronta nas vodi vse in mi vemo, da v enotnosti, v bratski povezanosti je naša zmaga. Od tega nas nihče ne more odvrtiti.

Delavci in nameščenci žage Rizzatto, najboljši delovni kolektiv v tekmoovanju za priključitev, ki si je priboril prehodno sindikalno zastavo za Vzhodno primorsko okrožje, so prekoračili že v prvih urah normo za 50 odstotkov. Delo poteka v največjem navdušenju in ob drugi ur popoldne, ko bodo z udarniškim delom končali, bo izvojevana nova zmaga. Domovini

ni jevo, ki so nam poklonili obilico svetlih trenutkov. Čudovito, kaj doseže pravilna in napredna vzgoja, kakor so je deložni naši pionirji v St. Petru v svojem domu.

Ni manjkalo recitacij, nastopali so v zboru in posamično. S čustvenim in toplim prednašanjem sta nastopila Stana Požarjeva iz Postojne in Jan Radoslav iz Idrije, oba študenta naše srednje šole.

Vmes so stalno prihajala poročila o delovnih akcijah, o katerih bodo objavljene podrobnosti. Mraz, burja in snežni meteži niso ovirali našega človeka, da ne bi z delom zaključil svojega tekmovanja, ki ga je zavestno posvetil Titu in domovini.

Zaključek oddaje, ki je navdušila vse poslušalce, se je končal z govorom delavca in z rusko pesmijo generalisimu Stalinu.

bodo poklonili 22.000 lir v fond za obnovo.

V predelavi sadja v Ajdovščini so pričeli z delom že ob 6. uri zjutraj. Dela 23 ljudi. Do 10. ure so prekoračili številke, ki so si jih zadali za današnje tekmovanje, in sicer pri limanju etiket je bila norma prekoračena za 50 odst., pri polnjenju steklenice za 100 odst., pri pranju istih za 60 odst. in pri žaganju drv za 20 odst.

Novo poročilo iz Batuj naznanja, da se je ljudstvo udeležilo udarniškega dela 100 odstotno. Sto ljudi se je zbralo v kamnolomu, kjer kopljejo in odvažajo gramoz za cesto Ajševica-Grgar.

Iz sektorja Dol-Predmeja se poročilo glasi: Kljub hudi zimi, ki vlada pri nas, je danes zjutraj prišlo na delo 50 ljudi, ki so pričeli takoj z delom, vendar so po 8. uri znova in znova prihajali novi udarniki in jih je sedaj že nad 80. Upamo, da se nas bo zbralo okrog 100 ljudi. Čistimo cesto, ki je vsa polna zametov, in delo gre dobro od rok. Cesta bo danes očiščena, in sicer iz Otlice na Kol. Verjetno, da zaradi hude zime ne bomo mogli poslati drugega poročila, vendar vam naznanjamo, da bomo v celoti izpolnili svojo obljubo, da se bomo pokazali kot nepremagljivi.

VESTI SO SE NENEHNO DOPOLNJEVALE

Vesti so se dopolnjevale nenehno. Podrobnejša poročila, ki so prišla iz okraja Postojna, sporočajo, da so delavci v tovarni Sicla prekoračili normo v

Na cesti Ajševica-Grgar je že 1500 udarnikov. Iz bližnjih vasi so prišli peš in na vozovih. Kamioni, ki so prevajali najprej ljudi, vozijo sedaj gramoz iz Batuj, kjer ga pripravljajo batujski udarniki. V spodnjem delu Vipavske doline, kjer ni tako silna burja kakor na sektorju Ajdovščina-St. Vid, so na delo prišle kar cele družine: oče, mati in otroci, hiše so pa zaprli.

Na sektorju Potoče-Rihemberk dela kljub strašni burji, ki dobesedno premeta ljudi, preko 300 delavcev. Popravljajo cesto. Na sektorju Sveti Križ-Smarje dela približno 400 ljudi. Ne led in ne burja jih ne straši. Vedno več ljudstva se pridružuje udarnikom.

Poročajo nam iz vseh delavnic, krojaških, šiviljskih, mizarjskih in kovinarskih, da so se delavci 100 odstotno udeležili našega udarniškega dela. Normo so prekoračili do 50 odstotkov in to do 10. ure. Dela skupno okoli 250 ljudi.

Ljudstvo, ki se je zbralo v Ajdovščini, ki pa ni moglo zaradi slabega vremena, namreč našo vipavsko burjo je treba dobro poznati, oditi na sektor Ajdovščina-Col, kjer naj bi popravljali cesto, se je samo odločilo, da gre za vsako ceno na delo. Odšli so v Zapuže, kjer nekoliko bolj v zatijšu čistijo ruševine in kopljejo pesek v gramozni jami. Dela okrog 100 ljudi.

V najboljšem razpoloženju delajo udarniki na cesti, ki vodi iz Branice v Kobdijl, 32 jih je prišlo iz Vipave.

Idrija-Cerkno: V Črnem vrhu se je pričelo delo ob določeni uri. Preko 500 udarnikov dela. Kot dokaz pa, da je jugoslovanska armada delovnega ljudstva in da je prav zato naša armada, se je udarnikom pridružilo še 260 vojakov. 20 vozov pa odvažja in dovažja potreben material.

Iz Godoviča nam poročajo: Tudi pri nas delamo skupno z našo vojsko. Nas prebivalcev je nad 100, vojakov pa 60. Razpoloženje je naravnost odlično. Če bi prišli k nam, bi videli, koliko zastav je, kako veselo plapolajo z rdečo zvezdo na belo-rdečem-moderem polju. Silen mraz nas ne ovira.

prvih dveh urah dela za 145 odstotkov. Oddelek za plošče pa je prekoračil normo za 52 odstotkov. Na žagi Postojna, kjer je delavstvo prav tako že od zgod-

njih jutranjih ur pričelo z delom, so prekoračili normo za 35 odstotkov. Naravnost veličastne uspehe so dosegle še druge žage, kakor na primer Splošna žaga Premisar, kjer so delavci prekoračili v prvih dveh urah dela normo za 65 odstotkov. Nad vse zmagovit rezultat, ki kaže izvanredno delavsko zavest kolektivna delavcev žage Belske pri Postojni se kaže v delavnem poletu, delavci so namreč prekoračili normo za 263 odst. Na žagi tipa Hofman so v dveh urah prekoračili normo za 104 odstotke. Na tretjem polnojarmeriku tipa Hofman pa je bila norma prekoračena za 106 odstotkov.

Ljudstvo iz vasi Velikih Zabelj, Planine, Vrtoč, Tevč in Ustja skupno 239 udarnikov in 23 voznikov je udarniško pripravljalo gramoz in je delo potekalo v splošnem navdušenju, kjer se tudi pesmi kljub burji in kljub mrazu niso branili.

V Vrhpolju je 81 udarnikov razpeljalo v času, ko je bilo poročilo odposlano, 28 kub. metrov gramoz in to z 6 vpregami.

Na sektorju Branica-Kobdijl je delalo ljudstvo iz Erzelja, Branice, Gaberij, Štjaka in Vipave. Sodelovali so udarniki, žene, mladina in pionirji, ravnotako več voznikov in kamionov. Izkopali so preko 100 metrov jarka in to že do 11. ure. Na razdaljo 4 km so razpeljali 49 kub. metrov gramoz. Kar znaša skupna 192 prevoženih kilometrov. Dva kamiona, ki sta delala na progi 6 km pa sta skupno prevozila 72 km.

Na cesti Štajk-Branica na 6 km dolžine in 5 metrov širine je bilo naloženo 24 kub. metrov gramoz, na daljavo 6 km pa je bila pokrpana cesta in izčiščeni obcestni jarki.

Vsa dela so bila izvršena pod zelo težkimi vremenskim prilikami kljub močni burji in dokajšnjemu mrazu. Odkrito povedano, v normalnih okoliščinah se ob takih pogojih sploh ne dela. Toda za naš delovni praznik veljajo izjeme. Ne, za nas ni pregra in ne mej.

Idrija: Dela v Spodnji Idriji, Godoviču, Bali, Črnem vrhu, Cerknem in to nad 4600 ljudi, 9 tovornih avtomobilov, 60 voznikov, razen tega pa se delo razvija še v drugih vaseh idrijskega okraja. Rudarska godba iz Idrije je prišla v Črni vrh ter razveselila udarnike pri njihovem delu. Na cesti Črni vrh-Dol dela čez 100 ljudi kljub temperaturi, ki znaša -12°C stopinj in kljub burji, na Črnem vrhu pa so zaznamovali -8°C stopinj.

Na cesti Novaki-Labnje dela 733 ljudi in 30 vojakov. Na cesti Stopnik-Reka dela 97 ljudi in dva voznika. Dobro se je izkazal Godovič, odkoder je šlo 100 ljudi v Črni vrh na delo. Na cesti nad Črnim vrhom dela 100 ljudi. Očištili so dva km ceste ter jo razširili za dva metra. Tudi tukaj se delo vrši kljub hudi burji in mrazu, kljub 12 stopinjam pod ničlo, vendar so se prav na tej cesti najbolj izkazali. Na cesti pri Grižah

V Grčiji se nadaljujejo z vso ostrino boji med demokratično armado grškega ljudstva in fašističnimi vladnimi četami. Izredno težki boji se vršijo v zapadni Trakiji, kjer je fašistična vojska prisiljena uporabljati v borbah topništvo in letalstvo. Zapadna Trakija je podobna deželi, ki je v vojni. Vodijo se težki boji med partizani in vladnimi četami tudi v okolici Marice. Partizani nadzorujejo veliko število vasi v gorovju. Povečali so delovanje tudi v samem mestu Solunu, kjer so razširili letake, v katerih pozivajo prebivalstvo, naj se pridružuje partizanom. Vse gorske vasi v zaledju Soluna so v partizanskih rokah.

V Padovi je prišlo do nemirov in spopadov med angloameriški vojniki in civilnim prebivalstvom. Nekateri fašistični elementi so hoteli manifestacijo, ki je bila zakonita, proti izzivanjem zavezniških vojakov spremeniti v fašistično divjanje. Po zaslugi demokratičnih organizacij, predvsem pa Komunistične partije, ni prišlo do hujših incidentov. Proglas sekretarja KPI poziva prebivalstvo, da se zadrži mirno in da naj ne naseda provokacijam, pač pa naj disciplinirano brani svojo nacionalno čast.

Ameriško časopisje prinaša vest, da se nahaja zloglasni vojni zločinec in voditelj ustaške armade Pavelić v Avstriji v mestu Grazu kot gost ameriške armade, čeprav ga imajo ZDA na spisku vojnih zločincev. To postopanje je zelo presenetljivo in najbrž ne meče na čast ameriške vlade dobre luči, pač pa nam kaže, da se lahko imperialisti prisrčno bratijo z raznimi vojnimi zločinci, čeprav demokratično ljudstvo sveta in tudi njihove dežele drugače mislijo. Ko so ga jugoslovanske oblasti zahtevale, so dobile za odgovor, da ameriške oblasti za njegovo bivališče ne vedo.

Rdeči križ za Trst je prejel ukaz komisarja cone s pozivom, da zapusti do-

ŠPEKULANTOM — KAR ZASLUŽILO!

V soboto, 14. decembra, se je zavarjala pred ljudskim sodiščem v Izoli špekulantka in črnoborzičanka Vasco Maria, trgovka, bivajoča v Izoli. Narodna zaščita je pri preiskavi v njenem bunkerju našla skritega za 584.500 Jugo-lir manufakturnega blaga in drugih stvari. Vse najdeno blago je bilo deloma že pokvarjeno, tako da znaša škoda, ki jo trpi ljudstvo zaradi te špekulantke, nad pol milijona lir. Ta črna fašistična duša ima na vesti tudi nedovoljeno iznašanje Jugo-lir v cono A. Kakšna je moralna podoba te žensčine, pove dejstvo, da je svojega lastnega očeta spravila ob vse imetje, tako da je ta umrl zapuščen kot uberač. Isto je napravila s svojim stricem, ki je tudi umrl od vsega hudega. Pri ponovni preiskavi je NZ dobila še več drugega oblačilnega blaga, v neki kleti pa skritih v vazi 334.000 lir. Istotako so odkrili tudi precejšnje šte-

dela 60 ljudi, očistili so prostor za skladanje lesa.

Tolminski okraj: Zaradi slabega vremena je natančnejše poročanje nemogoče, toda kljub vsemu je prišla vest, da dela 6000 ljudi, katerim pomaga 60 voznikov in 9 kamionov.

Grgar: Povsod enako. Tudi tukaj vlada hud mraz in burja je kar radodarna. 1516 ljudi je odšlo na delo. Seboj so vzeli tovorni avto, gramoz pa prevažja 23 voznikov. V Kalu nad Kanalom dela 500 delavcev iz Levpe in Avč. Tudi tu so dokazali, da je naš delovni človek nepremagljiv. V Kanalekem vrhu dela 100 domačinov, na delu je tudi 150 vaščanov iz Spodnje in Gornje Tribuše, iz Grgarja pa 766. Vsi udarniki v grgarskem okraju so opravili danes 9096 prostovoljnih ur, kar znaša 200.112 lir. 23 voznikov je delalo 138 ur in darovalo za obnovo 16.500 lir svojega dela. Tovorni avto je opravil delo vredno 2160 lir. Skupna vrednost današnjega prostovoljnega dela v Grgarskem okraju predstavlja vrednost 218.772 lir.

Po posebnem poročilu, ki smo ga prejeli, so delali na cesti Jurešče-Palje med drugimi udarniki tudi tile tovariši iz Jurešče: Sedmak Anton, star 70 let, Zadel Jožef, star 66 let, Jurišič Ivan, 68 let, Valencič Ivana, 60 let, Stanjak Jože, 60 let, Žužek Franc, 60 let. In ko so jih vprašali, kako to, da so kljub hudemu mrazu in burji prišli na udarniško delo, so odgovorili: Hočemo dokazati, da smo vredni državljani nove Titove Jugoslavije.

Ajdovščina: Ob 6. uri zjutraj je bila v Smarju budnica s harmonikami. Razporedili so se vsi udarniki na cesti od Vrtoč do bloka. Kljub hudi zimi se je dela udeležilo okoli 200 ljudi in 22 voznikov, ki so dovažali gramoz iz cone A. Tudi tukaj je bil podan prepričljiv dokaz, da za nas demarkacijska črta ne velja, kajti udarniškem delu so se odzvali tudi udarniki iz cone A, in sicer je prišlo 25 ljudi in 6 voz na pomoč Šmarčanom. Kakor pravi poročilo, bodo konec dela svečano zaključili.

Delavci USTROJA v Ajdovščini poročajo, da so na današnji dan popravili plug, napravili 80 spoj in podrli 5 m³ zidu.

Prav tako je prišlo poročilo, da na cesti Ajševica-Grgar dela preko 2000 ljudi ob odličnem navdušenju. Prepričani smo, da je to največja delovna manifestacija, saj je to cesto pričela graditi prav naša mladinska brigada Turšič Ivana-Istoka, in današnji udarniki so dokazali, da so z delom naše mladine najtesneje povezani in da se s skupnimi napori vsega delovnega ljudstva ne gradi samo cesta, ki bo vezala Vipavsko dolino s težko pristopno grgarsko planoto, temveč tudi bodočnost.

Delave so pa prav vse vasi, vsa podjetja in njih delo, čeprav ni povedano, ustvarja nam vsem lepše življenje.

Resolucija o splošnem zmanjšanju oborožitve sprejeta

V generalni skupščini organizacije Zveze narodov se je pričela razprava o vprašanju splošnih predpisov in zmanjšanju oborožitve, ki globoko zanima celotno svetovno javnost. Minister za zunanje zadeve ZDA Byrnes je znaten del svojega govora posvetil ameriškemu načrtu za kontrolo atomske energije, v zaključku pa je govoril o vprašanju čet držav članic organizacije Zveze narodov na tujih ozemljih. Podal je izjavo, da se nahaja preko 550 tisoč ameriških vojakov izven meja ZDA. Priznal je, da se ameriške čete nahajajo na ozemljih bivših sovražnih držav Nemčije, Italije, Japonske in Avstrije, poleg tega pa še v Kitajski, na Filipinih, v Panami in Južni Ameriki. To svojo obrazložitev je skušal utemeljiti, češ, da ima tudi Sovjetska zveza takšne primere, omenil je bivanje sovjetskih oboroženih sil v Port Arturju, pozabil pa je omeniti, da se sovjetske čete nahajajo tam na temelju podpisanih mednarodnih sporazumov. Slično je tudi v Finski bazi Pork Halli.

Britanski zunanji minister Bevin je sledil zgledu Byrnesa in govoril o kontroli atomske energije. Dejal je, da je njegova vlada pripravljena nuditi vsa obvestila o bivanju njenih čet na tujih ozemljih organizaciji Zveze narodov. Upal si je trditi celo, da angleška stremi za tem, da umakne svoje čete iz tujih ozemelj, in je ob tej priliki rekel: »Prosim samo Boga, da bi bil rešen položaj v Indiji, nakar bi bile britanske sile pripravljene zapustiti deželo.« Nato se je skušal opravičevati zaradi zadržanja britanskih čet v Egiptu in se skliceval na pogodbo, ki je bila sklenjena z egiptsko vlado pred 10 leti, vendar pa ni znil nič besedice o bivanju angleških čet na ozemlju Izrael, ki so članice Zveze narodov.

Govor šefa sovjetske delegacije Molotova je bil sprejet s posebno veliko pozornostjo. Znano je, da je bila sovjetska delegacija tista, ki je dala pobudo in načela vprašanje splošnega zmanjšanja oborožitve na zasedanju generalne skupščine. Izrazil je upanje, da bo sklep o splošnih predpisih in zmanjšanju oborožitve soglasno sprejet. Ta njegova izjava je izzvala dolgotrajno odobravanje.

Resolucija o načelih splošnih predpisov in zmanjšanja oborožitve je bila soglasno sprejeta in so ji vse delegacije, kakor tudi občinstvo, ki je prisostvovalo seji, sprejele z dolgotrajnim in iskrenim odobravanjem.

Kier ni demokracije

V Londonu se je vršilo zborovanje, na katerem so meščani potrdili svojo podporo demokratičnim silam v Grčiji in pokazali simpatijo do grškega ljudstva ter obsodili teroristično kampanjo, ki jo vodi sedanja vlada proti vsem demokratičnim elementom. V svoji resoluciji obsojajo angleško vlado, ker vodi v Grčiji staro imperialistično politiko. Angleško vlado pozivajo, naj odpokliče britanske čete iz Grčije. Med raznimi govorniki je nastopil tudi Norman Dodds, ki je pred kratkim sam bil v Grčiji. Izjavil je, da bi se sedanja režim v Grčiji brez pomoči britanskih čet ne vzdržal niti 14 dni.

Angloameriška imperialistična vojska se po svojih akcijah je malo ali pa nič ne loči od akcij Mussolinijevih fašistov in Hitlerjevih nacistov. V vasi Tabor pri Dornbergu v bližini Gorice so v ponočnih urah pridivljali angloameriški vojniki, pomnoženi s civilno policijo, in izvedli akcijo, kakršne so bili ljudje vajeni samo v času nemške okupacije. Obkolili so vas in preiskovali hiše. V zrak so spuščali raznobarvne rakete. V neki hiši, kjer so našli 70 dinarjev in vojaško knjižico demobiliziranca JA in nekaj izvodov priljubljenega lista »Cicibana«, ki ga primorski pionirji z veseljem prebirajo, so aretirali zaradi tega pet ljudi, katerih eden je bil v času borbe v internaciji, trje pa v partizanih, eden pa angleški ujetnik. Med vožnjo v zapore so je eden izmed avtomobilov prevrnil in je en ase-

tiranec obležal mrtev z zlomljenim tilnikom.

Italijanski neofašisti v Trziču in bližnji okolici so v 48 urah izvedli 23 bombnih napadov na stanovanja antifašistov in partizanskih borcev. Tako se teror fašističnih zločincev ob podpori pristanške zavezniške vojaške uprave širi vedno bolj in zavzema vedno večji obseg. Za nas velja osnovna ugotovitev, da leži krivda ne na fašistih, kateri svojega zločinskega bistva ne morejo prikriti, pač pa na ZVU, ki je odgovorna za vse neštevilne primere fašističnih tolovajstev v coni A.

Okrajni guverner v Mirnu pri Gorici je dal zapreti ljudsko šolo v Mirnu, ker je pri obisku šole našel v torbicaх učencev nekaj izvodov pionirskega lista »Cicibana«. Visok funkcionar ZVU se je ponizil tako daleč, da je brskal po šolskih torbicaх in ker je opazil, da otroci skrivajo v svoja nedrja svoj priljubljeni list, je izvršil več telesnih preiskav, med katerimi so nekaterim otrokom teklo solze zaradi terorističnega podviga in zaradi izgube priljubljenega časopisa. ZVU in njene vojaške zastopnike, ki naj bi delali v dobrobit ljudstva, po takih podlih nastopih ljudstvo lahko upravičeno obsoja, kajti njihovo delovanje nima nič najmanjšega sledu kulture in civilizacije sploh.

sedanje prostore, ker ni legalna organizacija. Rdeči križ za Trst in pokrajino je bil ustanovljen že za časa borbe leta 1944 in je imel široko razporedeno organizacijsko mrežo, kjer se je zbiral sanitetni material, hrano in denar za potrebno civilno prebivalstvo in narodno osvobodilno vojsko. Imel je večje število ambulanc. Po osvoboditvi se je bavil z zbiranjem podatkov o interniranih padlih, pogrešanih in ujetnikih. Njegova osnovna naloga je bila podpirati vojne sirote, svoje padlih in siromašno prebivalstvo. Prav sedaj se pripravljajo, da bi razdelil veliko množico živil in obleke, ki jo je prejel od Rdečega križa Slovenije. Gospodje pri ZVU so določili dosedanje prostore Rdečega križa za bar, ki bo pač donasal večje dohodke, zapadna imperialistična uživaška kultura pa bo na vsak način obogatela za nov bar, kjer se bodo vršile že poznane orgije.

V goriških zaporih je zavezniška vojska uprava pridržala dosedaj že nad 800 antifašistov, bivših partizanov, katere je aretirala bodisi civilna policija ali pa vojaška zata, ker so javno izpričevali svojo antifašistično pripadnost. Sodili so že nad 500 antifašistov. Nekdanji zavezniški so popolnoma pozabili, da so se prav ti ljudje skupno z njimi za časa borbe borili za iste visoke in občečlovečanske ideje.

Po vaseh Slovenske Benečije se je pričela pojavljati parola »Jugoslavija reši nas«. Ljudje so iz dneva v dan bolj optimistični, ker se sedanje razmere prav nič ne razlikujejo od dobe fašizma in so v gotovih primerih še slabše. Javne službe opravljajo bivši fašisti. Borci JA so povsod preganjani, brezposelnih je po vsej pokrajini veliko, obnovitvena dela pa se niso pričela. Ni čuda, da se prebivalci izseljujejo vsak dan v Belgijo, da si poiščejo dela. Benečani vidijo edino rešitev v Titovi Jugoslaviji.

Ljudstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvoranjo, je z odobravanjem sprejelo obsodbo.

Ne bo več prostora med nami za tiste, ki še vedno čakajo na neki preobrati, ljudska volja in moč bosta sproti pometali z vsemi takimi zajedavci med pošteno družbo novih ljudi.

Za božič:

NAŠ BOŽIČ – PRAZNIK MIRU

Bliža se Božič... Cloveštvo je že od nekdanj na poseben način izražalo svoje občutke na prehodu iz pozne jeseni v zimo. Narava se umakne sama vase. Komaj da slutijo plodno zemljo, ki se sedaj mrtva skrknje, ali pa jo prebeli nežna bela odeja, pod katero uživa svoj počitek. Drevje zaustavi svoj sok... poslednje listje v plesočih krogih zdrsnje na zemljo... veje vse puste in mrtve tožijo pod sivo zimsko nebo.

Čudovit mir zastre zemljo in še ljudje skrijejo svoj živ-zav za poznejše čase. Vse okoli nas sili k počitku. Zemlja bo spala in pričakovala svojega vstajenja in ponovnega rojstva.

Praznik miru... V naših domovih je zavladal praznik miru, družina praznuje svoj dan. Dedje in pradedje v davnino nazaj so ga praznovali ob ognjiščih, oblečeni še v ovčje runo.

Nam v teh dnevih miru uhaja spomin nazaj v čase, ki so bili težki in polni trpljenja in solz, nato v čase polne naše dragocene krvi in naporov. Koliko let smo zaman sanjali o božiču in o miru, koliko podlih in zločinskih udarcev nam je to željo še stopnjevalo. Medla, prav drobcena luč nam je zasijala, prvo upanje, da bomo le dočkali nekoč mir in prostost je zatrepetala v naših prsih. In ni bila to svečana mirna roka, ki je to luč prižigala, prižgal jo je blisk primorskega borecunaka-partizana.

Lep je božič... lep, toda naš je postal samo v svobodi. Svetla misel, tisočletna nada se je uresničila. V izbi brli luč, zbrana družina, oče, mati in otroci se nasmihaajo. Luč je planila širom naše Primorske, z nezlomljivim poletom so se odpirali naši domovi, armada delovnih ljudi je pričela pohod v svobodo. In luč je našla njih same v ustvarjanju nečesa novega, trdnega in trajnega. Izza temne preteklosti je plula resnica, oznanjujoč, da si je človek osvojil življenje, da mu je vrnjena njegova veličina in da veljajo zanj prav vse človečanske pravice.

V materinih rokah krili drobno dete. Mati sklonjena nad njim sanja o svetli cesti, po kateri bo hodil njen otrok. Bela je in široka pot v svobodo, mi vsi smo jo gradili in še mnogo mnogo drugih, ki danes negibno leže. Na te tihе junake misli naša žena, ko stiska na prsi svojo kri in ji pripoveduje o velikih ljudeh, o herojih, ki so ustvarili mir in njeno srečo.

Pismo materi za božič

Se spominjaš lanskega božiča, mati! Tri leta se nismo videli, ne ti, ne oče in ne jaz, oš Jernej. Komaj sem imel toliko sapa, da sem zavriskal za vasjo in že nas je požrla noč. Ničče izmed nas ni vedel, da bo slovo tako dolgo. Ko si me ob odhodu gledala v oči in mi naročevala, naj bom pošten sin in Slovenec, sem že vedel, da se bom za golovo ornil. Vrnil tak, da me bo sleherni slovenski dom vesel in da bom sleherni noč lahko oriskal prek poljane.

Kadar so stopinje, moje in mojih tovarišev, iskale poti v temnih nočeh preko planot in gozdov, sem mislil nate. Kadar je nad nami šumljalo listje, sem se spomnil domačega oreha za hišo, ki je tako šumel v svojih vrhovih in si ti prihajala na domači prag me klicat. Kadar sem hodil mimo cvetic, ki so se ponujale v rosnih travah, sem se spomnil naših nageljnov na oknu in se spraševal, ali jih še varješ in skrbno zalivaš. In še sem mislil na sosedove, ki so ta-ko žioordeči, da bi zavriskal v noč kot nekdanj.

Ob ognju, ki se je sukljal, sem mislil na domače ognjišče in vsi moji tovariši prav tako. Nismo mnogo govorili, naslanjali smo se na puške in srepe čakali... čakali... čakali... Ko je zapudel sneg in smo si nalomili vej za naše postelje, ko se je sipal sneg s smrek na nas, je bila o nas živa misel: »Ko se vrnem, bo vse drugače, na ognjišču bodo žarela grčasta polena, dim bo silil pod strop kot nekdanj, le srca bodo svobodna in vesela. Nas fantov ne bo strah zapeti na vasi, po hišah pa bodo brneli kolobratci. Pa ne bomo se vrnili sami, prinesemo svobodo, da mati, svobodo prinesemo, ki je naš narod še nikdar ni okusil take. Naša bo dolina in naši hribi, vasi, trgi in mesta in prav posod vam bomo pripeli rdečo zvezdo, ki nas sedaj vodi.«

Bilo je za božič, ko smo v snegu ležali na postojanki, v ušesu in obraz je silila burja z snegom. Telesa so nam bila otrpela, le oči so sršele pred nas, da nas sooraznik ne bi presenetil. V dolini, kjer se je dvigala lahna sinja meglica, pa je pritrkovalo in zvonilo...

Mi smo v snegu ležali negibni, s kazalcem na petelinih pušk, pripravljenih, da spregovorijo.

Kako vse drugačen božič smo si želeli. Toda miru ni mogoče izprositi, ni mogoče izmoleovati, mir si moraš vzeti sam, drzno z naskokom, z juršem. Zato smo leto za letom ležali v zasedah, samo zato smo božič za božičem prisluškovali v noč, samo zato, da bi se rodil iz naših krvavih kapelj božič miru.

Pač, nekaj tovarišev je za božič spokojno spalo. Tam pod smrekovjem sedaj počivajo. Da jim bo prijetnejše spanje, smo jim natrgali mladega zelenja in položili smo jih tako, da vidijo v dolino. Se pesem smo jim dali v grob, potem smo odšli, da izpolnimo njih veliko zaobljubo. Sedaj vem, zakaj so tako blaženo mirovali. Ker so vsako noč čuli naše besede in mi smo klicali: svoboda — mora priti! Se smo tu!

Mnogo nas je bilo, ki smo ustvarjali mir naši zemlji, iz oseh koncev in krajev. Lojz je bil Bric, Jože s Krasa, Tone iz Vipave, Pivčani, Brkinci, Slovenci iz Benečije, delavci iz Trsta in Gorice.

Skozi noč in trpljenje, polno solz in temnordeče krvi je ostala sredi majniškega cvetja, sredi zelenih lok in svežega zelenja — svoboda.

Lani je bil naš prvi veliki božič v svobodi. Se danes se spominjam vsega. Govorili smo o starih znancih, kje so in kaj delajo. V hramu smo staknili sani iz otročjih let. Za hišo so bila dva tako skrbno zložena in iz stala je uhajala meglena soparica. V izbi, ob ognjišču smo se tiščali naši domači in sosedovi, ki so jim zlodeji hišo požgali do tal. In bilo nam je tako toplo pri srcu, težave, ki so nas čakale, so se nam zdele lažje.

Domov bom šel... si šepetam te dni. In polje, travniki, drevje in senožeti spet počivajo. Potok se srebrnkasto svetli pod ledom in je njegovo žuborenje utihnilo, ker sredi te tišine svobodna domovina praznuje praznik miru.

Vem, da me čaka presenečenje. Sosedovi imajo nov dom, še večji in še lepši. Zvedel vem, da ste pomagali vsi po svoji moči, da je sedaj lepo doma. Saj drugače biti ne more, saj to smo pedeli že tedaj pod smrekami in borjem skrili. Ko smo gledali v doline, odkoder je sijal požar, smo slutili nove domove in novo življenje. Jaz sem daleč od vas, toda domovina je dobra, kakor vi, maži, in mi njeni otroci smo ji darovali mir.

Doumli smo, da je bilo treba toliko silnega premaganja in najsrčneje krvi našega naroda, da je zablado bratstvo, pravica in poštenost in — mir.



V najtežjih božičnih dneh se je rodil naš IX. korpus

V zgodovini naše Primorske je dokaj temnih in mračnih dni, vendar se iz te tmine dvigajo svetla obdobja, ki nadimajo vse ostalo in pokažejo našo kriljujejo v naše ljudstvo v resnični luči.

Kot plamenica se v preteklosti blesti Bazovica, kjer so naši fantje, Bidovec, Valenčič, Miloš in Marušič, izpovedali svojo ljubezen do domovine, vso predanost revolucionarni miselnosti, po kateri je edino možno iztrgati tujcu ali pa tudi domačinu možnost, da bi mi »navadnih« ljudi na veke bili stisnjeni k tlom. Marsikdo je ob Bazovici podvomil, misleč, kako nesmiseln je poskus, upreti se desetkrat in tisočkrat močnejši sili, marsikdo je z grenkobo žalil nejeverno

zmalaj z glavo, češ, majhni smo in mi ne bomo odločevali zgodovine. In vendar je ves narod pričel verjeti v veliko maščevanje, vendar je kipel v razganjalo razsrjena srca. Desettisoči in stotisoči, da celo milijoni so zažugali s pestmi, rekoč: »Plačali boste, ko pride čas!«

Kaj bi vas spomnil vsake podrobnosti in vseh strahot obdobja, ko je vladala rimska volkulja svoje, v črne grajce oblečene poklicne zločince po naši domovini. Bili smo brezpravni. Rām je v vsej svoji besnosti gospodaril in krotil, trgjal in mrovaril. Vzhodna meja, naša Primorska je postala plena raznarodovalnega nasilja, od koder je zverinski fa-

šizem grabežljivo segal po Balkanu. Bili smo manj kot človek, varani in ogoljufani, sramoteni in opljuvani smo se zamajali. Požig in umor, rop in teror, vse je bilo zakonito, ker je bilo naperjeno proti narodu, proti resnici in pravici. V najhujših trenutkih vendar nismo klonili, vse, kar je bilo zdravega, se je uprlo v nas in tlelo, grozeče sikalo in se začinjalo. Še našim najmlajšim, ki so jih silili učiti se v tujem jeziku, se je gnusil fašistični duh, ki je oznanjeval, da je materino mleko strup. Pili smo ta strup v globokih požirkih in blazno, pa so se rodili kraški gadje in zarod upornikov po vsej domovini.

Bruhnila je vojna, gorela je Evropa in tudi pri nas. Sproščila se je fašistična zver, kot stekla se je zaganjala na vse strani in trgala.

Na ozemlju jugoslovanskih narodov, kamor sta bila naš pogled in upanje vedno uprta: v dobi fašističnega režima, in ki so bili prepusteni po izdajstvu mogočev sami sebi, je jeknil strel v gori. Gozdovi so zašumeli, med debela so planili junaki, borci za prostost vseh zatiranih ljudi. Balkan je postal kotel, poln dinamita, ki je uničeval imperialistične fašistične osvajalce. Pa naj so v začetku skušali še tako omalovaževati uporniško gibanje, partizansko gibanje je raslo, se krepilo, narodnoosvobodilna armada je zrastle v čete, brigade, divizije in korpusse. Rdeča zvezda je povezala heroje vseh narodov, vseh tlačanih in izkoriščanih.

Hej, Bazovica, tvoj čas je napočil! Tvoje seme je rodilo bogat sad širom sončne Primorske.

Primorska, tvoji sinovi in hčere so začeli izpolnjevati najvišjo nalogo, ki jim jo je naložila zgodovina. Rodil se je upor in boj za najprvobitnejše človekove pravice, veliki trenutek nas je našel pripravljene. V nas ni bilo omahovanja, pač, nekaj je bilo kot hrast zakorenjeno v naših srcih. Domovina,



dokazati smo hoteli, da smo tvoji zvesti sinovi in hčere, ki se ne boje smrti in jo preziramo, zato ker nam je svoboda nad vse ljuba, četudi bi jo ezidali z našimi telesi in prepeljili z našo lastno krvjo.

Če je bila Bazovica svetla plamenica, potem je naš upor, vseljudski upor primorskega ljudstva požar, ki je razsvetljeval našo pot, Brkinci, Kras, Nanos, Caven, Idrijsko hribovje, Cerkljanski hribovi, tja pod Triglav in Matajur in še tja čez Sočo so zadržale partizanske brzostrelke — naša vojska, ljudska vojska je šla na zmagovalen pohod. Mussolini je zatnil. Dan kapitulacije je bil za nas Primorci dan zmage in slave in narodnega veselja. Dogodek nas ni našel nepripravljenega. V nekaj dneh je bilo oboroženih skoraj štiridesetisoč novih borec. Italijanska fašistična zver se je zvila pogažena in zdrobljena. Pripravljala se je »Goriška fronta«, ki v svojem bistvu predstavlja vseljudski oboroženi upor in naskok na nemške fašiste. Goriška fronta pomeni nam Primorcem zgodovinski dogodek, ki ga lahko primerjamo s slovenskim Doberdobom. Naša zemlja se je spremenila v strelske jarke, barikade, zaslone, zagrozilo so protitankovski topovi. Vse je govorilo o »fronti« in napeto prisluškovalo gmenju topovega ognja in govoricam, kj se bile včasih dobre, včasih vznemirjajoče.

Na Trnovem so se ugnezdili stari borci še izza časa Doberdoba in streljali iz topov na Gorico. Včasih so granate letele v Gorico, včasih je niso zadele in so tuleč naznanjale svobodo še preko Soče.

V mestu samem pa je narodna vojska napadala, zavzela kolodvor, vsak čas je bilo pričakovati, da bo Gorica zavzeta.

Narodna vojska pa je bila neizvežabana, nemški oklepniki so pritiskali od Soče preko Krasa, iz Trsta preko Postojne na Razdrto in prebili naše postojanke.

Tam pri Podkraju stojita dva naša maskirana protitankovska topa, pred njima presekana cesta. Ze se sliši brnenje avtomobilov in tankov. Borec napeto pričakujejo. Na ovinku se namesto oklepnika prikaže razkošen avtomobil z nemškimi častniki. Strojnice zaropotajo, fantje so merili slabo, avto drči dalje do preseke na cesti in se ustavi. Poskušajo obrniti. Cevi naših mitraljezov se povesijo, avto zagori, iz avtomobila padajo mrtvi in ranjeni. Prikažejo se tanki, nemška pehota začne napadati. Protitankovska topa sta vžgala. Toda granate eksplodirajo nekatere spredaj, nekatere zadaj. Tank se umakne za ovine. Ponovno zahrumi izza ovinka, prikaže se dva tanka, za njima pa še tretji. Naša protitankovska topa molčita. Topničarji prežijo, kdaj bodo tanki zavozili na mesto, kamor so prvi padale granate. Drobni trenutek, grom, tanka sta zagorela, posadka se skuša z begom rešiti. Nemci se umaknejo. Se dva dni so naši borci držali položaje pri Podkraju in šele po ponovnih napadih se je Nemcem posrečilo prebiti obrambo in prodirati proti Gorici.

Po nemškem zavzetju Gorice so prišli za naš narod težki dnevi. Zaradi nezalisanega terorja hitlerjevcev je ljudstvo delovna pometalo orožje, narodnoosvobodilna vojska se je občutno zmanjšala in se umaknila globoko v gozdove. Se celo razvoj Osvobodilne fronte se je za hip zaustavil. Narodna vojska pa je v čeh dneh dobila ogromne izkušnje. Pričela se je temeljita reorganizacija naše vojske. Z mobilizacijo dopolnjena je bila sposobna ustanoviti šest brigad in šest odredov.

21. december 1943 — rojstvo IX. korpusa.

Iz maloštevilnih čet in partizanskih skupin se je skozi zmage in jurije tvorila udarna pest primorskega ljudstva. Borce je hrabil spomin heroja Janka Premrla-Vojka in tisočev drugih junakov. Pričela se je nova doba odpora primorskega ljudstva. Vojska je bila organizirana, stalno je napadala sovražnikove

postojanke in prometne naprave, razočala sovražnikove ofenzivne sunke in v kratki dobi osvobodila razen glavnih mest, trgov in komunikacij — vse primorsko ozemlje. Ta doba osvobodjenega ozemlja je trajala do osvoboditve, seveda je sovražnik večkrat skušal vdreti vanj, pa je vedno doživel poraz.

IX. korpus pa je s svojo krvjo utrjeval in čistil našo zemljo. Ze v prvem letu je zavrnil šest sovražnih ofenziv, dosegel zmagovalne uspehe v Slovenski Benečiji. Imena Srednja vas, Gorje, Ribno, Koritno, Prvačina, Dornberg, Razdrto, Avče, Baška grapa, Rifenberg, Crni vrh, Dolomiti in še druga, to je pot edinic IX. korpusa.

XXX. divizija je očistila postojanko v Avčah, pozneje jo srečamo pod vodstvom komandanta Kajtimira v Benečiji, kjer je nekoč že bila.

Cez Pivko in Kras pa je zagospodarila XXXI. divizija in razvijala svoje delovanje širom primorske zemlje. Dokaz udarnosti in moči naše vojske, dostojen poudarek Titovemu pozivu in v opomin vsem belogardističnim postojankam je bil napad na Crni vrh. Po dobro zasnovanem načrtu se je dne 31. avgusta in 1. septembra 1944 začel zoževati naš obroč. Znak za napad. Topništvo je streljalo v polno, v postojanki so nastali požari, 150 belogardistov se je obupno branilo. Gradnikovski so mrzlično napredovali.

Kdo se ne spominja junaka Zmaja, 21 letnega kmečkega sina cerkljanskih hribov! V Črnem vrhu je s svojim osebnim junaštvom reševal položaj. Prvi je opazil zasedo v zvoniku. Topniški ogenj je bil usmerjen tja in že po nekaj streljih se je v lepem loku prelomil. Toda to je bil šele začetek bojev. Med naskovalci na močno utrjen bunker je bil spet Zmaj. Preko žičnih ovir se približuje utrdbi in že letijo rafali in bombe skozi linice v notranjščino. V poslednjem naskoku se znajde pred mrtveci, ranjenec se še skuša boriti — kmalu umolkne. 60 belogardistov se je utrdilo v hiši pred cerkvijo in se trdo upirajo, njihovi rafali držijo vse dohode pod nepretrdnim ognjem. Tedaj se Zmaj odloči. Zagrabl zaplenjeni mitraljez, iz varnega zaklona se požene na sredo ceste in s hitrimi rafali zasiplje okna, kjer so prežale številne cevi brzostrelk. Skozi za vogal, da napoini nov saržer in že je spet na cesti in tolče po oknih. Njegovi rafali pritiskajo branilce ob tla. Ta igra se je ponavljala najmanj desetkrat, toda Zmaj je stal nedotaknjen. Med tem so naši borci lahko privlekli v hčižino top, ki je takoj zažrel z ognjem. Sele tedaj je Zmaj po osemurnem naskokovanju, med katerim je oddal več kot tisoč streliv, globoko zajel sapo in izmučen legel v travo...

Mineriji so rušili mostove in proge. Ostrostrelci so podirali sovražnike, ko so najmanj slutili bližino smrti. IX. korpus se je oboroževal in krepil ter se pripravljaj za poslednji udarec.

Sovražnik je še enkrat skupno s četniki, ustaši in domobranci pričel svojo ofenzivo, da bi naš korpus odtrgal od dolin in z lakoto uničil odporno silo in nam zadal končni vojaški udarec. Borba se je vodila tri mesece in se po tem roku marca 1945 še stopnjevala, sovražnik je hotel tik pred koncem vojne uničiti to, kar je primorskemu ljudstvu dajalo upanje, da bo prišla svoboda in življenje.

Sovražne tolpe so se z vseh strani zgrinjale, narodnoosvobodilna vojska se je borila po vsej Primorski, padali so junaki, gorele so vasi, morili so žene, starčke in deco — tik pred svobodo.

Nihče od nas ni klonil, naša vojska je obstala. Spet je izšla kot zmagovalka — še več, prešla je v ofenzivo, v končni napad; razbijala sovražne obroče in tolkla in maščevala.

Borba primorskega ljudstva, borba IX. korpusa je rodila veliko in toliko zaželeno svobodo. Davne sanje so se izpolnjevale.



Štab IX. Korpusa

FIZKULTURA

SMUČANJE, NAJKORISTNEJŠI IN NAJLEPŠI ZIMSKI ŠPORT

Smučanje ni samo najbolj priljubljen šport, temveč je tudi najpriljubljenejši način, da lahko prekoračimo s snegom zavite predele. V muzejih Sovjetske zveze se nahajajo smuči, katere so bile napravljene že pred 4000 leti. V začetku so smuči služile ljudem v glavnem za hojo po snegu, ko so hodili na lov, in znano je, da so nekje na severu Evrope, kjer bivajo Lapenci, že v 14. stoletju prirajali tekme v smučanju, tako da ima smučanje tudi kot šport že dolgo zgodovino. Znano je, da so že v davni preteklosti izvežbani smučarski odredi nastopali v vojni, ki se je razvijala v zimskem času. Vsi pohodi v Sibirijo so bili narejeni na smučeh. V prvi svetovni

vojni so vse vojskujoče se države imele dobro izvežbane smučarske odrede. Za časa velike domovinske vojne 1941-1945 je nastopala Rdeča armada v zimskih bojih z množičnimi smučarskimi ednicami. V sovražnikovem zaledju so delovali brezštevilni smučarski partizanski odredi. Njih delovanje se je odlikovalo v bliskovitih napadih, v brzini in manevriranju, tako da se sovražnik ni nikjer počutil varnega in mu je povsod pretela smrt. Smuči niso služile samo borecem, temveč so na njih prevzeli strojnice, municijo, po potrebi tudi ranjence in so zadobile tako množičnostransko važnost glede svoje uporabe.

SLOVENSKI KMETJE SO PRVI UPORABLJALI SMUČI

Zanimivo je, da so se smuči na jugu Evrope najprej uporabljali pri nas v Sloveniji, in razumljivo je, da se je pri nas ta šport razvil do tako visoke stopnje. Pred 300 leti so kmetje na Blokah na Notranjskem prvi pričeli uporabljati smuče, da so lahko zadostili potrebam dela v zimskem času. Razen tega so se večkrat vršila tekmovanja, v katerih so sodelovali predvsem mladi fantje, ki so morali preskušati določene poti. Pozneje se je smučanje preneslo tudi na druge predele ne samo Slovenije, temveč

tudi v Bosno, na planine v Makedoniji in v Črno goro, kjer pa seveda ni tako zakoreninjeno kakor pri nas.

Za časa narodno osvobodilne borbe so smuči sijajno služile partizanskim kurirjem in marsikatera akcija je uspela šavno zaradi tega, ker je bil sovražnik zaradi hitrosti premika na smučeh presenečen. Vemo celo za primere, ko so pionirski po Idrisjem in Cerkljanskem ter na Tolminskem sami delali smuči in z njimi vršili kurirsko službo.

TUDI V SLOVENSKEM PRIMORJU BOMO SMUČALI

Čeprav je naša Primorska zemlja znana kot dokaj topla in po podnebnju dokaj mila, vendar so predeli v okolici Idrije, Črnega vrha, Cerknega, Cepovana in Tolmina zelo prikladni smučarski tereni, kjer bo položaj temelj našemu smučanju. Okrožni odbor za fizkulturo ima v načrtu razne smučarske tečaje za začetnike, kakor tudi za že izvežbane, ki se bodo tekom letošnje zime vršili prav v prej omenjenih krajih. Kakor gojimo v fizkulturi nove temelje, ker mora v državi, kjer vlada ljudska oblast, ljudstvo v množici pristopiti k zdravemu gojenju fizkulture, tako mora tudi smučanje dobiti trdne temelje pri nas iz enostavnega razloga, ker je zdrav in koristen šport.

Smučanje privaja ljudi na mraz in hlad, utrjuje telo v vsakem pogledu, ne glede na to, če smuča otrok ali odrasel človek. Pri smučanju zelo intenzivno delajo vsi organi telesa na čistem planinskem zraku, telo se obnavlja in dovršeno osvežuje. Bivanje na zdravem zimskem zraku povečuje količine rdečih krvnih teles in višinsko sonce z znatno dognanimi ultravioletnimi žarki uničuje vse škodljive bakterije. Na ta način postaja organizem mnogo bolj odporen, človek postaja bolj vzdržljiv in

njegova sposobnost za delo se znatno zviša.

S tem, da človek obvladuje vremenske nepravilike, zasnežene planjave, kjer ni poti, postaja vedno bolj odporen v delu in borbi, uči se in zmaguje. Smučanje nas uči in prisili vsakega, kateri se z njim bavi, da se uči kretanja po nepoznanem terenu, v megli, burji, podnevi in ponoči in se tako sam orientira. Samo če vprašas smučarja, ki že obvlada nekaj smučanja, ti bo odkritosrčno priznal, da je zanj smučanje postalo strah in sneg pomeni zanj belo opojnost. Resnično, ko tako brzisi preko snežnih planjav, ko ti leden piš veje v obraz in premaguješ ovire, občutiš, da si močan, da si ustvarjen zato, da naš svetovni telesu svezost in bliskovite drzne kretanje. Telo je napeto in gibčno tako da ti je samemu prijetno ob tej ugotovitvi. Kakor v vsaki fizikalni panogi, tako je tudi pri smučanju potrebna vaja in spet vaja. Toda taka vaja ti že po kratkem razdobju prinese toliko dobrin, toliko volje, da ostaneš smučanju, najlepšemu zimskemu športu zvest.

Predvsem je poklicana mladina, da sledi temu klicu, da se pozanimajo za zimski šport, kjer mladost najde sprostitve, v prosti beli naravi in postaja mladost še bolj in bolj popolna.

FIZKULTURNI AKTIV JE OSNOVNA EDINICA FIZKULTURNEGA POKRETA

V širokih množicah našega naroda obstoja zelo velik interes za fizkulturni šport. Delavci, mladina, intelektualci si hočejo z vsestranskim udejstvom v fizkulturi poboljšati zdravje in delavnost.

Kako bomo omogočili množicam, da se bodo bavile z fizkulturo in kako je treba to delo organizirati?

Osnovna edinica fizkulturenega pokreta je fizkulturni aktiv, katerega je treba organizirati po vaseh, tovarnah, podjetjih, ustanovah, šolah in vespovsod tam, kjer je interes za fizkulturo, toda tudi tam, kjer fizkultura in šport še niso prodrli.

Kako bomo organizirali aktiv?

Fizkulturni aktiv lahko osnuje, ako to hoče najmanj 15 članov ene tovarne, podjetja ali šole in ta aktiv nosi ime dotične ustanove, lejer se osnuje. Člane aktivna sestavljajo prebivalci vasi, delavci tovarne, učenci v šoli in člani njihovih družin. Delo v fizkulturnem aktivu temelji na razvijanju prostovoljnega fizkulturenega dela in vršenja propagande za fizkulturo in šport.

Delo fizkulturenega aktivna na vasi, v tovarni, šoli ali podjetju, se lahko razvija po sekcijah za fizkulturene športe, pa grupah in tovarniških oddelkih. Delo fizkulturenega aktivna v šoli se lahko razvija tudi po sekcijah, moštvo ali reprezentanci šole. Vodstvo organizacije v fizkulturnem aktivu imajo člani, ki se brigajo za vse potrebe aktivna. Fizkulturni aktiv v šoli se naslanja na pomoč direktorja šole, učitelja za fizkulturo in organizacije ZAMJK in šolskih oblasti. Učitelj za fizkulturo je zveza fizkulturenega aktivna s šolskimi oblastmi in strokovni voditelj v aktivu. Šolske oblasti lahko v soglasju z upravo aktivna zabavajo za nekaj časa udejstvanje v fizkulturi onim učencem, ki imajo slab upeh v šoli.

Ako hočemo osnovati fizkulturni aktiv v tovarni, podjetju ali ustanovi, tedaj se to delo odvija s pomočjo in soglasnostjo sindikalne podružnice in odbora delavske mladine. Ako obstoji v kraju, kjer se osnuje aktiv, kakšno fizkulturno društvo, tedaj se bo aktiv oslonil na tisto fizkulturno društvo, ki mu po strukturi članov najbolj odgovarja. Fizkulturno društvo je dolžno pomagati aktivu ter mu staviti v uporabo svoja igrišča, orodje in strokovne vodnike.

Fizkulturni aktivni morajo postati pionirji dela na množičnosti fizkulturenega pokreta. Oni morajo dati možnost svojim članom, da spoznajo vrednost in lepoto katere nudi fizkultura.

Kako bo fizkulturni aktiv začel z aktivnim delom.

Začetek aktivnega dela se ne sme odlašati, brez ozira na to, da so težave,

ker se more sprovajati fizkultura vespovsod, kjer so najosnovnejši pogoji življenja in dela. Malodušneji poudarjajo: »Kje imamo igrišča, kje orodje in druge priprave?«

Danes imamo število primerov prostovoljnega dela članov v fizkulturnih aktivih, ki so po šolah, tovarnah itd. zgradili igrišča za odbojko, košarko, napravili razne zapreke za preskoke, zgradili plavališča itd. Tudi brez urejenih igrišč se lahko dela na širjenju fizkulture. Imamo dvorišča, ki jih lahko z malo truda preuredimo v igrišča, da bodo služila za pospeševanje zdravja in delovne sposobnosti delavca, a če tega nimamo, pojdemo v naravo in takoj imamo prostor za mnoge fizkulturene športe.

Kako je z orodjem, žogami in ostalimi potrebščinami?

Tudi tukaj lahko najdemo rešitev. Po pravilniku FISAJ-a, mora biti vsak aktiv prijaven pri fizkulturnem forumu (Okrožnem fizkulturnem odboru) in lahko se tudi učeni v fizkulturo nabavno zadrujo. Z malo sredstvi in močno voljo se naredi mnogo. Ako hočemo, se lahko bavimo z fizkulturo tudi brez orodja in drugih naprav. Ali potrebuje tek po gozdu, po travnikih, plavanje, rokoborba, vaje oblikovanja, proste vaje in razne druge igre kakšno orodje?

Ko smo formirali fizkulturni aktiv, ga moramo prijavit okrožnemu fizkulturnemu odboru s podatki o številu članstva in številu sekcij ki jih ima aktiv.

Katere sekcije bomo osnovali?

V prvem redu sekcije za splošno vadbo in lahkoatletiko sekcijo. In kaj bomo delali? Naše množične prireditve, nastopi, štafete, teki čez drn in strn, proste vaje za nastope, vse to spada v te sekcije. Razna tekmovanja v metanju, skakanju v tekih itd. spadajo v te sekcije.

Osnujemo sekcije v aktivih.

V fizkulturnih aktivih moramo takoj osnovati najosnovnejšo sekcijo in to je sekcija za splošno vadbo, nato vse ostale sekcije za nogomet, namizni tenis, boks, plavanje, šah, planinstvo itd. po potrebah in prilikah na terenu.

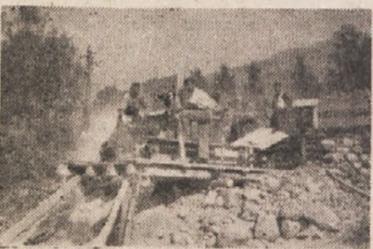
Osnovno delo fizkulturenega aktivna pa mora biti tekmovanje za značko ZREN. Vsak delavec, delavka; mladinec in mladinka se mora prijaviti za to tekmovanje, ki vzgaja zdrave ljudi, polne življenjske radosti, aktivne graditelje naše republike in odločne branilce naše domovine.

Prirejamo tekmovanja, ker so ona odsev dela in moči naših fizkulturnih aktivov. Samo sistematično in vsestransko delo omogoča uspeh. Stopajmo v vrste aktivnih fizkulturnikov, ker je fizkulturni pokret koristen za celotno družbo.

Lozice v tekmovanju za priključitev

Na poti iz Ajdovščine v Postojno vidiš na koncu Vipavske doline našo vasico Lozice, razstreseno med hribi; na eni strani jo varuje stražar očiak Nanos, na drugi strani so pa raztreseni manjši hribi, ki so opora visokemu Krasu.

Marsikateri partizan, ki ga je za časa borbe zanesla hote ali nehote pot skozi našo vas, nas pozna.



Fantje iz Lozic pri drobilcu peska

Naša vasica šteje samo 350 prebivalcev, toda ponosni smo, da se je že leta 1942 odzvalo klicu borbe 6 fantov, ki so začeli neustrašeno borbo proti italijanskemu okupatorju, trdni v zavesti, da bo njihova borba prinesla narodu svobodo.

NASTOP PEVSKIH ZBOROV V RADIU »SLOV. PRIMORJE«

V nedeljo, 15. t. m. so nastopili pred mikrofonom v studiju Janka Premrla. Vojka pevski zbori iz cone A in B — v proslavo »Dneva delca«, s katerim je delovno ljudstvo Vzhodno primorskega okrožja uspešno zaključilo tekmovanje, ki se je vršilo pod geslom »Za priključitev k Titovi Jugoslaviji«.

Pevski zbor iz Postojne je zapel tri partizanske pesmi. Najbolj sta ugajali Karla Pahorja »Naša nova zastava« in M. Bora »Hej brigade!« Moški zbor z Rizzattove žage v Ajdovščini je želel uspeh zlasti s pesmijo Iv. Zajca »Slava delcu«. Po svoji polni zvočnosti in glasovni izenačenosti poedinih glasovnih skupin in po svojem lepem prednašanju se je odlikoval mladinski zbor z gimnazije v Postojni. Zapel je Marjana Kozine »Budnico« in narodno »Svobodna Slovenija«. Uveljavil se je zbor mladih harmonikarjev iz Postojne, ki kažejo živahno zanimanje in smisel za lepo igro, čeprav so v tej skupini najmlajši in vadijo razmeroma zelo malo časa. S časom in v vztrajnem delu bodo kmalu dosegli še večje zmogljivosti. Tudi mladi pevčki iz St. Petra na Krasu se niso prestrašili ostru burje in prišli pred mikrofon; korajžno so se vstopili okrog njega. Pevovodja — pionirček — je samozavestno zamahnil z roko in pesem je zadelo na vse naš pokrajini. Je bil to zbor pionirjev iz Mladinskega doma Toneta Tomšiča, junaka iz narodno osvobodilne borbe, po katerem nosi ta dom ime v St. Petru. Komu se ne bi iskriale oči od veselja in kdo ne bi pel partizanskih pesmi s takim navdušenjem, ko prvič nastopa v radiu, kakor so peli ti pionirčki! Veliki

Tedaj so italijanski fašisti že julija tistega leta požgali 12 hiš in umorili 5 talcev na zverinski način.

Ze prvomajsko in Titovo tekmovanje nam je dalo veliko pobudo za obnovo in udarniško delo, posebno pa tekmovanje za priključitev k Jugoslaviji nam je rodilo bogat sad.

S pomočjo OZ St. Vid, ki ima velik delokrog, smo na Lozicah popolnoma obnovili 2 stanovanjski hiši in 1 gospodarsko poslopje, delno obnovili 1 stanovanjsko hišo, ena pa bo kmalu imela zopet novo streho.

Pripravili in izdelali smo gradiva: apna, peska, kamenja, gramoza, lesa itd. v skupni vrednosti za 443.250 lir, izvršili skupno 2759 delovnih ur, v prevozu z živino pa 621 ur.

V nabiralnih akcijah v gradivu, hrani in denarju smo zbrali skupaj 14.250 lir. Novih članov v razne zadruge smo pridobili 64, v »Tednu naše knjige« dali 1000 lir. V prid KNOO je nabralo 5 hl vina; s tem izkupičkom bomo kupili nov pisalni stroj ter drva za šolo in KNOO.

Skupno si je vas Lozice v tekmovanju za priključitev prihranila s prostovoljnim delom in materialom 626.860 lir.

V tem tekmovanju so se izkazale vse ljudske organizacije. Na prvem

dan je bil to zanje, ki jih je še bolj vzpodbudil k delu in zanimanju za lepoto naše pesmi. Pionirji, posnemajte jih in tekmujte, kdo se bo zdaj prvi pripravil in prišel pred mikrofon!

Našo postajo pa sta obiskala tudi dva zbora iz cone A, kjer naše ljudstvo ne diha še svobodno, pač pa z zanimanjem spremlja delo na tej strani Slov. Primorja. Tudi ta dva zbora, t. j. moški zbor iz Dornberga in mešani iz Bilj, sta pela v počastitev zaključka tekmovanja, ki se je vršilo pod istim geslom, kakršnega nosijo naši ljudje onstran v sreč in s katerim gredo na ulice braniti svoje pravice in zahtevati, naj jih priključijo tja, kamor spadajo in kamor hočejo — k Titovi Jugoslaviji.

Dornberški zbor je zapel vrsto pesmi: partizanskih, starejših revolucionarnih in domovinskih. Ta zbor je že tako poznan, da ni potrebno o njem še več pisati. Saj ga poznamo iz radionastopov v Trstu in pa gostovanj po naši domovini. Pevski zbor iz Bilj je zapel dve pesmi: Veturinjevo »Pozdravljena domovina!« in pa Dikličevo »Pese o pesti«; zlasti zadnja je prišla do veljave zaradi svojega ostrega ritma; zbor jo je zapel ognjevit, le škoda, da ni bil popolno zaseden, kakor smo ga bili vajeni. Prišel bi še bolj do izraza.

Ta nastop nam je pokazal lep uspeh posameznih zborov, ki so odsev splošnega zanimanja za petje pri nas. Zbori, tekmujte v svojem delu in pripravah, da pridete tudi vi čim prej pred mikrofon. Vsakdo, ki bo dobro pripravljen, bo lahko ponesel v svet našo pesem, sebi v veselje in korist ter v čast svoje domovine.

OBVESTILO

Obveščamo, da dne 23. XII. 1946 začne na novo voziti autobus na progah:

Vozni red:

7.55	▼ Ajdovščina	8.50	6.55	▼ Ajdovščina	7.50
8.-	▼ Sv. Križ Ces.	8.45	7.10	▼ Vipava	7.35
8.05	▼ Dobravlje	8.40	7.20	▼ St. Vid	7.25
8.10	▼ Vrtovin	8.35			
8.15	▼ Selo	8.30			
8.20	▼ Črniče	8.25			

Autobusi vozijo vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih!

PROGRAM SMUČARSKIH TEČAJEV

V letošnji zimski sezoni se bodo v Slovenskem Primorju vršili smučarski tečajji lokalnega in okrožnega merila. Okrožnega merila bodo tečajji za srednješolce v Črni vrhu, za mladino v Cepovnu in sindikaliste v Vojskem. Tečajniki se bodo praktično in teoretično seznanili z najnovejšim in najpopolnejšim smučanjem.

Priobčujemo program 13 dnevnega smučarskega tečaja v Vojskem, ki ga bo organiziral izvršni odbor enotnih sindikatov za cono B.

Prvi dan. Razdelitev na skupine, vaje v namešanju smučk, obračanje na mestu, osnovni smučarski korak brez uporabe palic, tehnika smučanja, spust na blagi strmini brez in z uporabo palic. Predavanje: Spoznavanje in varovanje smučarske opreme — mazanje.

Drugi dan. Terenski korak, dvokorak, prestopni korak, igre v teku in spustu, premagovanje in ovladanje neravnin na strmini, tehnika ustavljanja, robljenje, povprečna vožnja. Predavanje: Smučanje v kompleksnem tekmovanju ZREN-a.

Tretji dan. Poldnevni izlet s ponavljanjem obdelanih elementov. Predavanje: Pomen sindikatov v fizkulturnem gibanju. Organizacija enot po podružnicah.

Četrti dan. Tekalne igre, tehnika amučarskih obratov k in od strmine, paralelna zamašna tehnika, tehnika spusta, terenske borbene igre, graditev zasilnih bivališč na prostem. Pregled in popravilo smučarske opreme.

Peti dan. Korak na ravni, dvokorak, trokorak in finski korak, paralelna in skočna tehnika, terenski skoki. Pre-

davanje: Smučanje vojno praktično znanje.

Šesti dan. Prestopni korak na strmini, paralelna in skočna tehnika, spust, ovladanje neravnin na strmini. Predavanje: Fizkultura v Sovjetski zvezi.

Šedmi dan. Poldnevni izlet s ponavljanjem obdelanih elementov, pregled in popravilo smučarske opreme. Predavanje: Organizacija smučarskih in občešportnih prireditev.

Osmi dan. Premagovanje terenskih preprek, rovov, ograj itd. Plužna tehnika, plužni loki, plug, plužni zavoji, transportiranje ponesrečencev. Predavanje: O vsestranosti in pripravljanju za tekmovanje ZREN (praktično, nočni alarm s kratkim pohodom).

Deveti dan. Eno, dvo in trokorak, plužna tehnika, plug, plužni lok, plužni zavoji, patrolno tekmovanje v teku. Predavanje o ZREN-u.

Deseti dan. Ponavljanje obdelanih elementov, skakanje na mali skakalnici in prostovoljna vožnja. Predavanje: Kako bomo učili smučati druge.

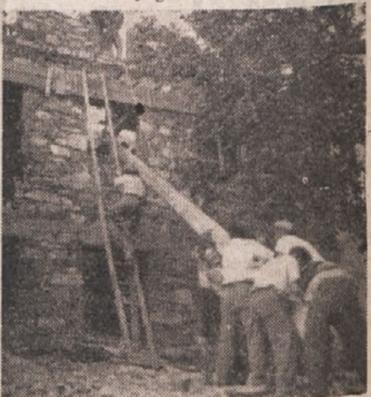
Enajsti dan: Celodnevni izlet s ponavljanjem obdelanega materiala.

Dvanajsti dan: Prostovoljno smučanje, trasiranje prog za slalom in tek. Tekmovanje vseh tečajnikov v slalomu. Izpraševanje iz teoretičnih predavanj.

Trinajsti dan. Tekmovanje v teku, razglasitev rezultatov in zaključek tečaja. Podoben program bo tudi za mladinski in srednješolski tečaj z nekaterimi spremembami. Program se bo izpopolnil z vsakdanjo smučarsko gimnastiko ter kulturno-prosvetnimi in političnimi predavanji.

mestu je naša mladina. Posebno so se izkazali fantje iz Otošč, ki so sami izdelali 600 q apna in s tem doprinesli velik delež za našo obnovo.

Delamo tako vztrajno zato, ker hočemo zaživet v Titovi Jugoslaviji kot združeni Jugoslavlani.



Andolcova hiša bo imela kmalu novo streho

»Skriptac« prvega pevovodskega tečaja v Ljubljani

Ministrstvo za prosveto v Ljubljani je izdalo »Skriptac«, v katerih je zbrana snov iz predavanj prvega pevovodskega tečaja v Ljubljani, ki se je vršil lanskega novembra in decembra. V njih obravnava prof. M. Tome o osnovnih pojmi harmonije, F. Marolt o tehnični dirigiranju, A. Gröbming o pevski fiziologiji in fonetiki, F. Marolt o zborovskem korepetiranju, B. Gerlane pa obravnava vprašanja glasbene politike pri nas. Ta zbrani material bo dobrodošel ne samo pevovodjem in tečajnikom, ki že pridno segajo po njem, ampak tudi glasbenim šolam, srednjim šolam, skratka povsod, kjer se vzgaja naša naraščaj. Toplo jo priporočamo, ker bomo iz te knjige črpali snov za pevovodske tečaje. »Skriptac« dobite pri Ljudski prosveti v Ajdovščini. Pohitite, ker je tiskana v omejenem številu. Cena izvodu je 700 lir. I.S.

Žene iz Ozeljana

Skupno so odšle na udarniško delo na cesto Ajševica-Grgar. Drobile so večje kamenje na dolžini 120 m in delo uspešno dovršile. Niso bile same, spremljala jih je Titova zastava, ki jo je nesla 62 letna partizanska mati Spacapan Antonija, in naša pesem. Justina.

Obvestilo

Slap pri Vipavi. Ob priliki poroke tov. Marc Rajkota so tov. postrežnice dobile v dar od svatov 2000 lir, katere darujejo 1000 lir za R. K., 1000 lir za obnovo vasi.

V Ajdovščini (v Črneljevi hiši v Šturjah) je te dni pričela delovati materska in dečja posvetovalnica. Odprta je vsako sredo od 13. do 14. ure; vodi jo dr. St. Pavlica.

Opozorilo

Kdor izgubi osebno izkaznico in želi, da to objavimo v »Primorski borbi«, naj pošlje skupno s podatki tudi denar (po poštni poiznici 140 lir), sicer preklica ne bomo objavili.

Preklici

Tov. Vinkler Marija, roj. 19. 2. 1925 v Idriji, sedaj bivajoča v Idriji, Kosovelova ul. 15, je izgubila osebno izkaznico št. 551 in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Izgubila se je osebna izkaznica št. 1458 na ime Amalija Suljgoj, Razdrto 6, okraj Postojna, izdana od KNOO Razdrto. Zaradi tega proglašamo izkaznico za neveljavno.

Preklicujemo veljavnost službene izkaznice št. 869 na ime Topatič Henrik, roj. 25. 6. 1915 v Faedis, okraj Videm, po poklicu kmet, funkcijski zaslužnik, ki je bila izdana od Poveljstva Narodne zaščite pri PPNOO Ajdovščina.

Tov. Lemut Albert, Kožmane št. 2, Ajdovščina, je izgubil osebno izkaznico št. 9829, katere je bila izdana od Krajevne odbora Ajdovščina in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Bratuš Zora, roj. 10. 7. 1914 v Cepovnu, okraj Grgar, sedaj bivajoča Gradišče št. 13, je izgubila osebno izkaznico št. 1458, katere je bila izdana od okrajne Herpelje-Kozina in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Zagar Karolina, roj. Kal 17. 6. 1917, sedaj bivajoča Nova Sušica št. 31, je izgubila osebno izkaznico št. 2962, katere je bila izdana od Okrajnega NOO Grgar in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Lovrečič Justina, Ozeljan št. 32, je izgubila osebno izkaznico št. 2995, katere je bila izdana od Notranje uprave okrajja Ajdovščina. S tem proglašajo izkaznico za neveljavno.

Tov. Tomčič Franc, Gradišče št. 41, P-Materija, je izgubil izkaznico SIAU št. 191.786 in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Ceglar Ivan, roj. 19. 5. 1910 Obrov, okraj Herpelje-Kozina, je izgubil osebno izkaznico in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Bubnič Angela, roj. 10. 10. 1924 Poljane, št. 32, Obrov, okraj Herpelje-Kozina, je izgubila osebno izkaznico, izdano od okrajja Herpelje-Kozina v letu 1946 in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Mavr Luka, vns Zagon št. 14, okraj Postojna, je izgubil osebno izkaznico dne 11. 9. 1946 in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Blizjak Marija, roj. 27. 5. 1904 v Landolu, stanujoča v Zagonu št. 6, je izgubila osebno izkaznico, izdano od okr. NOO Postojna in jo s tem proglašajo za neveljavno.

Tov. Zorž Marica, roj. 2. 3. 1923, sedaj bivajoča v Ajdovščini, je izgubila osebno izkaznico št. 467, katere je bila izdana od Notranje uprave okrajja Ajdovščina in jo s tem proglašajo za neveljavno.